

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Filosofie

Studijní program: Bakalářský

Studijní obor: Specializace v pedagogice se zaměřením na
vzdělávání – humanitní studia a německý jazyk

SOCIÁLNÍ SÍTĚ NA INTERNETU SOCIAL NETS ON THE INTERNET

Bakalářská práce: 11–FP–KFL– 065

Autor:

Alexandra BROŽOVÁ

Podpis:

Vedoucí práce: PhDr. Stanislava Exnerová

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
58	0	1	1	37	0

V Liberci dne: 11.4.2011

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Alexandra Brožová

adresa: Studenec 93, Studenec, 512 33

studijní obor (kombinace): Specializace v pedagogice se zaměřením na vzdělávání - humanitní studia a německý jazyk

Název BP: **Sociální síť na internetu**

Název BP v angličtině: **Social Nets on the Internet**

Vedoucí práce: PhDr. Stanislava Exnerová

Konzultant:

Termín odevzdání: duben 2010

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 22. 4. 2009

děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): _____

Datum: _____

Podpis: _____

Název BP: SOCIÁLNÍ SÍTĚ NA INTERNETU

Vedoucí práce: PhDr. Stanislava Exnerová

Cíl: Popis a vysvětlení principu fungování, předností a rizik komunikace na internetových sociálních sítích.

Metody: Práce s literaturou, analýza a reflexe daného jevu

Literatura: ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2003. 158 s. ISBN 80-7254-360-1.

FIALOVÁ, Kateřina, et al. *Jak na informační a komunikační technologie?*. Praha: Sít' MC v ČR: Gender Studies, 2006. 72 s.

RYBKA, Michal; MALÝ, Ondřej. *Jak komunikovat elektronicky*. 1. Praha: Grada, 2002. 92 s. ISBN 80-247-0208-8.

PUŽMANOVÁ, Rita. *Moderní komunikační sítě od A do Z*. 1. Praha: Computer Press, c1998. 446 s. ISBN 80-7226-098-7.

Čestné prohlášení

Název práce: Sociální sítě na internetu
Jméno a příjmení autora: Alexandra Brožová
Osobní číslo: P07000586

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucí bakalářské práce.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložila elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedla jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 11.4.2011

Alexandra Brožová

Poděkování

Děkuji především své vedoucí PhDr. Stanislavě Exnerové za její cenné informace, vlídný přístup, snahu, ochotu, rady a připomínky, bez nichž by tato práce mohla jen těžko vzniknout. Dále děkuji svým rodičům, že mně umožnili pracovat a psát bakalářskou práci v klidném prostředí a byli po celou dobu psychickou podporou. V neposlední řadě bych ráda poděkovala všem svým přátelům, kteří mě obohacovali o spoustu nových informací a užitečných myšlenek k této práci.

Anotace

Bakalářská práce s názvem Sociální sítě na internetu si klade za cíl seznámit čtenáře s pojmem sociální síť, její historií, definicí a vlastnostmi. Následuje vysvětlení pojmu networking a jeho užití na internetových sociálních sítích. V práci je uveden přehled nejznámějších světových a českých sociálních sítí s jejich stručnou charakteristikou a popis fungování. Stěžejním bodem je elektronická komunikace na sociálních sítích, vysvětlení jejich druhů, využití a vliv na osobnost člověka. Dále jsou popsány pozitivní a negativní dopady této komunikace na společnost nebo uživatele, jež jsou doloženy různými články i vlastními zkušenostmi. K lepšímu porozumění obsahu je k dispozici stručný popis jednotlivých pojmů.

Klíčová slova:

Sociální síť, internet, komunikace, Facebook, chat, smajlík, networking

Summary

The aim of the bachelor thesis which is called „Social Nets on the Internet” is to acquaint the reader with the concept of social network, its history, definition and features. The thesis is also concerned with the networking and its using in the social networks. This thesis deals with the description and features of the most famous world's and Czech social networks. The fundamental aim of this thesis is the electronic communication in the social nets. The thesis also explains all types of networks, its using and impact on people. Moreover, the pros and cons of this communication which are supported by documents or personal experience are described. There is also available basic description of terms for our better understanding.

Keywords: Social network, internet, communication, Facebook, chat, networking, stalking, chicane

OBSAH

1. ÚVOD	9
2. POUŽITÉ POJMY A JEJICH STRUČNÉ VYSVĚTLENÍ:	10
3. OBECNÉ POJEDNÁNÍ O SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH	12
3.1 HISTORIE A VÝVOJ SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	12
3.2 DEFINICE SOCIÁLNÍ SÍTĚ	15
3.3 SOCIÁLNÍ SÍŤ	16
3.4 ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	17
3.4.1 Tvorba profilu a jeho přístupnost	17
3.4.2 Propojení uživatelů.....	17
3.4.3 Charakter komunikace na sociální síti	18
3.4.4 Přidávání obsahu.....	18
3.5 NETWORKING	18
3.5.1 Pojem networking	18
3.5.2 Teorie šesti uzlů.....	19
3.5.3 Využití networkingu	19
4. NEJZNÁMĚJŠÍ DRUHY SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	20
4.1 SVĚTOVÉ SOCIÁLNÍ SÍTĚ	20
4.1.1 Facebook	20
4.1.2 Twitter.....	22
4.1.3 MySpace.....	24
4.1.4 Badoo.....	26
4.1.5 LinkedIn.....	27
4.1.6 Flickr	29
4.1.7 Skype.....	30
4.1.8 ICQ.....	30
4.2 ČESKÉ SOCIÁLNÍ SÍTĚ	31
4.2.1 Lide.cz.....	31
4.2.2 Libimseti	32
4.2.3 Spoluzaci.cz	34
4.3 CHAT	35
4.3.1 Vysvětlení pojmu chat a instant messaging	35
4.3.2 Komunikace na chatu	36
5. KOMUNIKACE NA INTERNETOVÝCH SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH	37
5.1 DRUHY KOMUNIKACE:.....	37
5.2 ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE.....	38
5.2.1 Druhy elektronické komunikace.....	38
5.2.2 On-line komunikace.....	40

5.3 VÝHODY A NEVÝHODY ELEKTRONICKÉ KOMUNIKACE A KOMUNIKACE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH	40
5.3.1 Pozitiva a negativa elektronické komunikace v pracovně-právním prostředí	41
5.3.2 Přednosti a rizika komunikace na sociálních sítích	42
6. VLASTNÍ UŽIVATELSKÉ ZKUŠENOSTI	46
6.1 DRUHY SÍTÍ, U KTERÝCH JSEM AKTIVNÍ UŽIVATELEM	46
6.2 PROČ JE POUŽÍVÁM	47
6.3 POZITIVA A NEGATIVA PRO MĚ	48
7. VŠEOBECNÉ DOPADY A DŮSLEDKY POUŽÍVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	49
7.1 POZITIVNÍ DOPADY	49
7.2 NEGATIVNÍ DOPADY	50
8. ZÁVĚR	54
9. SEZNAM LITERATURY	55

1. Úvod

V bakalářské práci jsem se chtěla více věnovat komunikaci v současné době, neboť naše každodenní činnost je ovlivněna výpočetní technikou, moderními technologiemi a internetem, bez kterých si už nedokážeme náš život představit a staly se jeho součástí. Fenomémem dnešní doby se staly právě sociální sítě, jimž se v práci budu věnovat a zejména komunikaci na nich. Téma sociálních sítí jsem si vybrala především z důvodu zmiňované aktuálnosti a mého zájmu.

Právě komunikace společně s lidskou potřebou sdružovat se a patřit do sociálních skupin byly příčinou vzniku internetových sociálních sítí, které nám tyto potřeby částečně naplňují.

Nejdříve je čtenář seznámen s pojmem sociální síť a její definicí, vývojem a vlastnostmi. Další kapitoly jsou věnovány nejznámějším a nejpoužívanějším sociálním sítím na internetu s cílem je prozkoumat, zhodnotit a popsat. Stěžejním bodem mé práce je komunikace na těchto sítích. Při popisu komunikace a jejích druhů jsou zmíněny i její pozitivní a negativní stránky, které právě mají za následek kladné či záporné dopady na uživatele vyvolávající u něho mnohdy nežádoucí změny. Práce je doplněna vlastními uživatelskými zkušenostmi a cennými informacemi z dění všední reality spjaté se sociálními sítěmi (články, zprávy).

2. Použité pojmy a jejich stručné vysvětlení:

Na úvod mé práce bych nejdříve uvedla přehled pojmů a jejich vysvětlení, jež jsou použity a se kterými se v průběhu mé práce budeme setkávat. Pojmy jsem vysvětlila na základě mých vlastních znalostí nebo pomocí různých internetových odkazů a odborné literatury.

Sít' – Z technického hlediska se sítě skládají z prvků datové komunikace, které umožňují uživatelům komunikovat podle jistých pravidel. Základní jednotkou pro datovou komunikaci je spoj, který poskytuje výměnu informací mezi uživateli. Tyto spoje mohou být dvoubodové (slouží pro komunikaci mezi dvěma uživateli) a mnohobodové (slouží pro komunikaci několika uživatelů).¹

Sociální sít' – Je to propojená skupina lidí, kteří se navzájem ovlivňují a vytvářejí mezi sebou vazby a vztahy. Můžeme se setkat i s pojmy společenská či komunitní sít'. Stávají se v dnešní době komunikačním prostředkem a prožívají rychlý rozvoj. Účely sociálních sítí jsou různé, některé slouží ke sdílení informací, k zábavě, jiné nám pomáhají v hledání práce, nebo sdružují různé skupiny, národy a lidi se stejnými zájmy (umělci, sportovci, sběratelé, atd.) nebo podle různých vzájemných vazeb. Nejznámějším příkladem sociální sítě je celosvětově známý Facebook, MySpace nebo česká sociální sít' Lidé.cz.

Internet – Dle J. Musila² je předávání multimediálních informací mezi počítači základním rysem internetu. Tento zatím nejvyspělejší komunikační nástroj má podstatu v svém organizačním řešení. Je to největší celosvětově otevřená sít' propojující tisíce místních sítí a umožňující přístup k informacím i vzájemný kontakt lidem téměř ze všech zemí. Fenomén internetu se rozšiřuje neskutečnou rychlostí a v současné době můžeme říci, že téměř většina lidí má už přístup na internet z domova. Původně byl vytvořen pro výměnu dat a informací, ale s postupem času a díky používání široké veřejností vznikaly i další funkce internetu, jako např. informační, zábavné, komerční a dálkově provozované služby (např. komunikační –

¹ PUŽMANOVÁ, Rita. *Moderní komunikační sítě od A do Z*. 1. Praha: Computer Press, 1998. Principy datové komunikace, s. 9-35. ISBN 80-7226-098-7.

² MUSIL, Josef. *Elektronická média v informační společnosti*. 1. Praha: Votobia, 2003. Internet, s. 158-166. ISBN 80-7220-157-3.

e-mail, SMS zprávy).

Chat – Dle D. Šmahela³ je chat specifické prostředí diskusních virtuálních skupin s více účastníky, kde každý uživatel používá svůj vlastní nick - což je přezdívka uživatele na internetu. Na chatu probíhá krátká komunikace nebo rozhovor dvou nebo více lidí prostřednictvím komunikační sítě. Uskutečňuje se vždy v reálném čase a při chatu se komunikuje formou psaného textu. Ještě častější variantou chatu je služba známá jako **instant messaging** (zkr. **IM** je internetová služba, umožňující svým uživatelům sledovat, kteří jejich přátelé jsou právě připojeni a podle potřeby jim posílat zprávy, soubory, nebo mezi uživateli komunikovat, chatovat. Mezi nejpoužívanější příklady této služby patří ICQ, Skype.

ICQ⁴ „I Seek You“ (hledám Tě) je komunikační nástroj v prostředí internetu, který umí kombinovat více typů komunikace (text, hlas, data), umožňuje jednoduchým způsobem vyhledávat přítomné uživatele internetu, např. podle pohlaví, věku, zájmů a zaznamenávat historii hovoru či chatu, komunikace.

Emotikona „smajlík“ – Je to zkratka pro tzv. „emotivní ikonu“, která slouží k vyjádření emocí ve virtuálním světě. Smajlíci jsou používáni k vyjadřování pocitů (radost, pláč, smutek...) či ke zpestření chatování. Můžeme říci, že je to obrázek, který vyjadřuje emoce lidí – např. radost, úsměv ☺ – nejčastěji kruh s dvěma tečkami představujícími oči a obloučkem, který představuje směřující se ústa. Pro tuto emocionální komunikaci se využívá řada dalších znaků.

☺	Usměvavý
☹	Zamračený
;-)	Mrknutí
:-P	Vypláznutý jazyk

Tabulka č.1

Facebook – Je to celosvětově známá rozsáhlá sociální síť sloužící ke komunikaci mezi uživateli, sdílení multimediálních dat, udržování vztahů a zábavě. Se svými 500 miliony⁵ aktivních uživatelů je jednou z největších společenských sítí na světě.

³ ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2003. Slovníček pojmů, s. 151. ISBN 80-7254-360-1.

⁴ ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2003. Slovníček pojmů, s. 151. ISBN 80-7254-360-1.

⁵ *Facebook - Statistika* [online]. 2011 [cit. 2011-02-03].

Networking – Tento pojem znamená splétání a hledání nových kontaktů a vytváření jejich sítí.

Komunikace – Je sdělování informací, dorozumívání se.

On-line komunikace – Označuje komunikaci na internetu.

3. Obecné pojednání o sociálních sítích

V této kapitole se budu zabývat pojmem sociální síť. Uvedu definici, dále význam, historii, vlastnosti a dělení sociálních sítí.

3.1 Historie a vývoj sociálních sítí

Díky rozšíření internetu, ale především poklesu ceny přestaly být počítače hlavním vybavením velkých majetných firem a laboratoří a nastala vhodná doba pro vznik sociálních sítí. Vývoj moderní technologie napomohl lidem, aby se stal počítač dostupný pro většinu lidí k osobním účelům. Dnes se stal počítač a internet běžným vybavením téměř každé rodiny. Nejdříve byly používány pro pracovní a studijní účely, které se dnes staly samozřejmostí. Nyní se do popředí dostává smysl zábavy a komunikace na internetu.

Historie sociálních sítí je velice složitá a řada údajů se liší. Pracovala jsem s více zdroji najednou a ověřovala jejich pravdivost. Použila jsem i otevřenou encyklopedii - Wikipedii, kde jsem našla spoustu užitečných údajů.

Jednou z prvních a dlouhou dobu jedinou internetovou sociální sítí byla síť Whole Earth 'Lectronic Link, založena v roce 1985⁶, což přeložíme jako „elektronické propojení celé země“. Zkrácené označení The WELL, což znamená „pramen“ nebo „studna“, se začalo běžně užívat. Síť The WELL je v provozu dodnes, ale podle informací na wikipedii má již jen 4000 registrovaných uživatelů, což je vedle dnešních sítí s miliony uživatelů velmi nízké číslo.⁷

O deset let později vznikly další sociální sítě, mezi které patřily například:

[Http://www.facebook.com/press/info.php?statistics#!/press/info.php?statistics](http://www.facebook.com/press/info.php?statistics#!/press/info.php?statistics). Dostupné z WWW: <www.facebook.com>.

⁶ [Www.well.com](http://www.well.com) [online]. 4.9.2011 [cit. 2011-02-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.well.com/>>.

⁷ *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. The WELL. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/The_WELL>.

Theglobe.com a Geocities vzniklé v roce 1994 a Tripod.com v roce 1995. Tyto sítě položily základy blogování, publikování osobních článků a nápadů a umožnily vzájemnou komunikaci uživatelů v chatovacích místnostech.⁸

V roce 1995 vzniká první síť - Classmates.com⁹, kterou založil Randy Conrads. Charakteristickým znakem této sítě je hledání (bývalých i současných) spolužáků a spojení s nimi. Získala si velikou oblíbenost a během 10ti let měla i spoustu uživatelů (v roce 2007 – 50 milionů uživatelů). Postupem času vnikají další sítě, jež jsou méně nebo více známé, ale tomu se budu více věnovat později.

K největšímu rozmachu a neuvěřitelnému přírůstku uživatelů sociálních sítí došlo v letech 2002-2006, kdy vznikaly nejpopulárnější sociální sítě. Mezi nejznámější z nich patří například: Friendster (2002), MySpace a LinkedIn (2003), Facebook (2004) a Twitter (2006).¹⁰

Od roku 2005 se sociální sítě začínají využívat k obchodním a marketingovým účelům, k reklamě. Dodnes vzniklo více než 200 internetových sociálních sítí, mezi nimi jsou i sítě, které mají specializované zaměření k určité oblasti anebo jsou obecně zaměřené. Některé z nich jsou rozšířené po celém světě, ale jiné jsou typické jen pro určité části světa. Cifry označující počty uživatelů se u různých sítí liší a pohybují se od řádu stovek až po řády milionů a dochází neustále k jejich změně.

Dnes je počítán Facebook k nejrozšířenějším sociálním sítím světa, který užívá neuvěřitelných 500 milionů¹¹ uživatelů po celém světě. Dle přehledu je na druhém místě sociální síť Qzone s 200 miliony uživateli, za ním Orkut s 180 miliony a MySpace se 130 miliony uživatelů.¹²

Jak je jistě patrné, tak v průběhu posledních dvaceti let se sociální sítě

⁸ *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. Social networking service. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Social_network_service>.

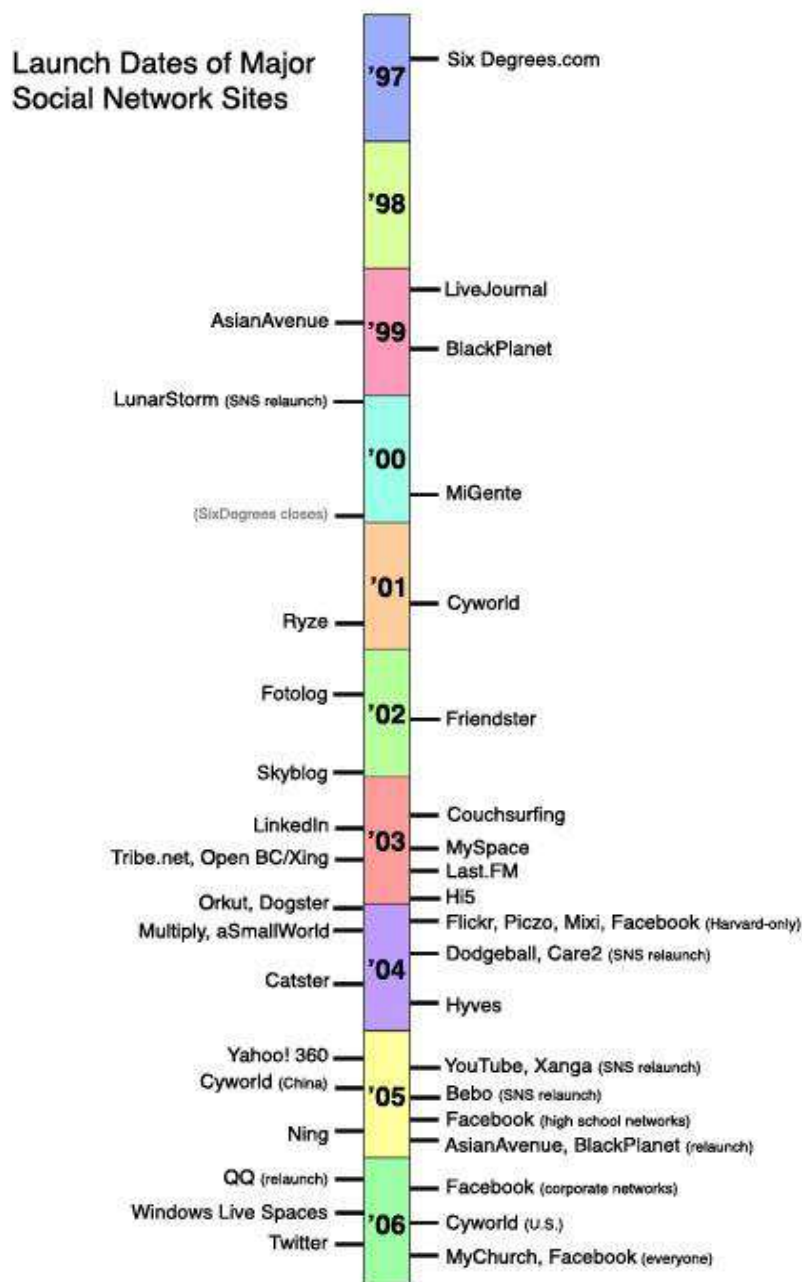
⁹ SCHONFELD, Erick. *Www.techcrunch.com* [online]. 26.11.2007 [cit. 2011-02-03]. Classmates IPO Tries to Cash In On Social Networking Craze. Dostupné z WWW: <<http://techcrunch.com/2007/11/26/classmates-ipo-tries-to-cash-in-on-social-networking-craze/>>.

¹⁰ *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. Social networking service. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Social_network_service>.

¹¹ *Facebook - Statistika* [online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. [Http://www.facebook.com/press/info.php?statistics#!/press/info.php?statistics](http://www.facebook.com/press/info.php?statistics#!/press/info.php?statistics). Dostupné z WWW: <www.facebook.com>.

¹² *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. [cit. 2011-02-03]. List of social networking websites. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_social_networking_websites>.

velice rozšířily a získaly si ohromné množství uživatelů z různých generací, pro které se staly nezbytnou součástí dnešního životního stylu.

Obrázek 1: Data spuštění hlavních sociálních sítí v jednotlivých letech¹³

¹³ BOYD, D. M., ELLISON, N. B. Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. Journal of Computer-Mediated Communication 13, 2007. [cit. 2011-02-09]. Dostupné z WWW: <<http://jcmc.indiana.edu/vol13/issue1/boyd.ellison.html>>.

3.2 Definice sociální sítě

Název **sociální síť** se v praxi užívá daleko častěji než jeho synonyma - společenská síť nebo komunitní síť. Tento název je pravděpodobně překladem z anglického slovního spojení – social network, který označuje také sociální síť. Existuje spousta definic zabývajících se pojmem sociální síť. Nyní bych uvedla dvě mnou vybrané definice, které jsou přeloženy z anglického jazyka.

Podrobnou definici uvádí Boyd a Ellison:

„We define social network sites as web-based services that allow individuals to (1) construct a public or semi-public profile within a bounded system, (2) articulate a list of other users with whom they share a connection, and (3) view and traverse their list of connections and those made by others within the system. The nature and nomenclature of these connections may vary from site to site.“¹⁴

Sociální sítě definujeme jako webové služby dovolující jednotlivcům (1) vytvářet veřejné nebo částečně veřejné profily v ohraničeném systému, (2) udržovat seznam jiných uživatelů, se kterými sdílí spojení a (3) vidět a procházet seznam svých spojení a spojení vytvořených jinými uživateli systému. Povaha a název těchto spojení se u jednotlivých sítí liší.

Jiná definice uvedená v encyklopedii PC Magazine zní:

„[Social networking site is] A Web site that provides a virtual community for people interested in a particular subject, to simply "hang out" together or to increase their circle of acquaintances.“¹⁵

[Social networking site] je webové sídlo umožňující lidem ve virtuální komunitě a zajímavajícím se o specifické téma společně trávit čas nebo rozšířit jejich okruh známostí.

¹⁴ BOYD, D. M., ELLISON, N. B. Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. Journal of Computer-Mediated Communication 13, 2007. [cit. 2011-02-09]. Dostupné z WWW: <<http://jcmc.indiana.edu/vol13/issue1/boyd.ellison.html>>.

¹⁵ PC Magazine [online]. 2011 [cit. 2011-02-09]. Social networking site Definition from PC Magazine Encyclopedia. Dostupné z WWW: <http://www.pcmag.com/encyclopedia_term/0,2542,t=social+networking+site&i=55316,00.asp>.

Na základě mnou přečtených a prostudovaných definic lze sociální síť popsat jako webovou službu, která uživateli umožňuje:

- tvorbu a správu svého osobního profilu
- navázat spojení s ostatními uživateli na základě skutečných vazeb, sdílených zájmů, ale samozřejmě to lze i bez nich
- nahlížení na profily jiných uživatelů nebo jen těch, se kterými je uživatel propojen
- zasílání sdělení ze svého profilu dalším uživatelům a reagovat na ně
- komunikaci mezi uživateli

3.3 Sociální síť

S pojmem sociální síť se téměř každý již někdy setkal a je mu známý. Je to obrovská databáze uživatelů, která poskytuje uživateli zadat o sobě určité informace do dané struktury a v ní též vyhledávat jiné uživatele. Tato propojená skupina lidí, kdy se lidé navzájem ovlivňují, komunikují a integrují, se utváří na základě společných zájmů, rodinných vazeb, přátelských a pracovních vztahů nebo z jiných společných důvodů (např. stejná víra, přesvědčení). Uživatel si vytvoří vlastní profil a dále mu sociální síť umožňuje komunikaci a sdílení informací mezi lidmi, kteří jsou anebo nejsou nějak v reálném životě navzájem propojeni. Ale může také přenášet vazby vytvořené ve virtuálním světě (svět na internetu) do reálného života lidí. Většina sociálních sítí poskytuje svému uživateli komunikaci s ostatními uživateli, zábavu, navazování nových kontaktů a přátelství na internetu, diskuze, tvorbu profilů, sdílení různých dokumentů a fotek, příslušnost k určitým skupinám, obchodní reklamu a spoustu dalších možností. Dnes se vytváří sociální sítě i kolem obchodních styků, firem např. LinkedIn.

Tento pojem se dnes také často používá ve spojení s internetem a nástupem webů, které se na vytváření sociálních sítí přímo zaměřují. Jednotliví uživatelé, jejich profily, jejich sociální propojení (kontakty; přátelství – virtuální, reálné; sdílení a začlenění do různých skupin) a mnoho dalších doplňujících služeb se podílejí na složení internetové sociální sítě. Pro tento termín budu dále užívat zkrácené označení „sociální síť“. Mezi nejvýznamnější světové sociální sítě patří: Facebook,

Twitter, MySpace, LinkedIn, atd. Mezi české sociální sítě můžeme zařadit Lidé.cz, Spolužáci, Líbímseti,...

3.4 Základní vlastnosti sociálních sítí

Vlastnosti sítí jsem vytvořila sama dle předem získaných informací buď z mých vlastních zkušeností se sociálními sítěmi nebo z mnoha prostudovaných článků týkajících se tohoto tématu.

3.4.1 Tvorba profilu a jeho přístupnost

Sociální sítě umožňují vytvořit si vlastní profil, ve kterém uživatel o sobě vyplní požadované informace a zaregistruje se. Profily se liší pouze v možnostech jeho nastavení (přístup jiným uživatelům, zveřejnění daných informací o uživateli, atd.). Další rozdíl je právě v přístupnosti profilu z vnějšího prostředí, např. přístup nezaregistrovaným uživatelům nebo s daným profilem nepropojeným uživatelům či jen tak volným vyhledávačům. Jako příklad otevřeného přístupu mohu uvést Twitter, uzavřeného LinkedIn.

3.4.2 Propojení uživatelů

Každému uživateli sociální sítě se nabízí možnost propojení a spojení se s jinými uživateli. Ne každé takové spojení s dalším uživatelem má svůj obraz v reálném světě. Vazby mezi uživateli, kteří se ve skutečnosti neznají, se ale mohou promítnout do reality. Tato charakteristika se samozřejmě liší u jednotlivých sociálních sítí. Jistě existují rozdíly v seznamech přátel uživatelů různých sociálních sítí.

Sama ze své zkušenosti mohu říct, že se mé seznamy přátel na Facebooku a na Badoo velice liší. Můj seznam přátel na sociální síti Badoo je tvořen především uživateli, se kterými jsem se nikdy v reálném prostředí nesetkala. Jen pár mých uživatelů jsou mí skuteční přátelé. V případě Facebooku je to zcela obráceně, nemám na seznamu přátel ani jednoho uživatele, kterého bych v reálném životě neznala. Samozřejmě to nemusí být u všech uživatelů stejné, ale bude to podle mě dost podobné. Avšak znám osoby, u nichž to je naopak.

Spojení s jinými uživateli může být jednosměrné nebo obousměrné. Facebook je příkladem obousměrného spojení, kdy je nutné spojení mezi osobními profily potvrdit oběma uživateli. Oproti tomu Twitter používá jednosměrné propojení, ale i Facebook v případě vztahu profil-stránka je zařazen do jednosměrného propojení.

3.4.3 Charakter komunikace na sociální síti

Sociální sítě sledují aktivitu vzájemně propojených uživatelů. Aktivita se zobrazuje na profilu vykonávajícího uživatele a také uživatelům, kteří jsou s ním propojeni (spřáteleni). Nemusí se jednat pouze o aktivitu uživatelů, ale i jiných subjektů (na Facebooku např. firem a institucí využívajících k propagaci stránky). Nutnou podmínkou je opět vzájemné propojení uživatele a tohoto subjektu. Sociální sítě umožňují zpravidla i přímou komunikaci mezi uživateli. K tomuto účelu slouží zasílání zpráv jako u e-mailu (u většiny sítí), nechávání vzkazů u profilů propojených uživatelů nebo on-line komunikace (pomocí služby instant messaging), chat, např. Facebook, MySpace.

3.4.4 Přidávání obsahu

Většina sociálních sítí umožňuje přidávání obsahu – obrázků, odkazů, audio a video nahrávek. Obsah přidaný uživatelem na sociální síti se obvykle zobrazí i jiným uživatelům, kteří jsou spolu propojeni. Díky možnosti přidávání obsahu (audio, video nahrávky) se sociální sítě podobají službě např. Youtube. Rozlišující faktor mezi sociálními sítěmi a těmito službami je jejich priorita, kterou je u sociálních sítí především vytváření vazeb a komunikace mezi uživateli, tudíž nejde především o sdílení obsahu.

3.5 Networking

3.5.1 Pojem networking

Podle knihy *Umění sympatie*¹⁶ je networking cílené pěstování kontaktů, tedy splétání sítě. Networking chápeme jako cestu k cíli, kdy se z našich nových kontaktů

¹⁶ NAUMANN, Frank. *Umění sympatie: sebevědomá cesta k získání všeobecné obliby*. 1. Praha: Portál, 2010. 223 s. ISBN 978-80-7367-653-7.

vyvinou takoví lidé, z nichž mohou být naši dobří přátelé. Sám člověk je ve středu té sítě kontaktů. Síť má mnoho uzlových bodů a máme pouze přístup k několika málo z nich, které jsou blízko středu. Ke vzdálenějším bodům této sítě dosáhneme prostřednictvím nejlepších přátel, kteří mají další kontakty, s nimiž se dál propojujeme. Existuje teorie 6 uzlových bodů. Máme-li těchto 6 bodů, tak jsme propojeni s celým světem.

3.5.2 Teorie šesti uzlů

„Za teorii šesti uzlů vděčíme Stanleyemu Milgramovi, harvardskému profesorovi, který v roce 1967 si náhodně vybral lidi v Omaze (stát Nebraska) na americkém středozápadě. Každému z nich dal dopis pro cizího adresáta z Massachusetts na východním pobřeží USA. Dopisy neměli odesílat přímo poštou, nýbrž po etapách přes přátele. Stačilo šest zastávek, uzlových bodů, aby se dopis dostal ke svému adresátovi. A to přesto, že odesílatel v Nebrasce neznal osobně už ani přespříštího člena tohoto řetězce. Ukázalo se také, že nejlepší strategií je předat dopis příteli, který bydlí co nejbližší cíli. V roce 2002 vypracoval Duncan Watts z newyorské univerzity Columbia matematický model tohoto experimentu a uveřejnil ho v odborném časopise Science. Čímž dokázal, že pravidlo šesti uzlových bodů platí celosvětově. Každý z nás je zapojen do určité sítě.“¹⁷

3.5.3 Využití networkingu

V dnešní době networking využíváme čím dál více na internetu. Internet je platforma umožňující seznamování s novými lidmi. Nabízí více než jen partnerské seznamky, kdy existují speciální sítě (internetová stránka), jejichž hlavním úkolem je seznamovat neznámé lidi k oboustrannému užítku, např. stejná povolání, škola, zájmy, atd.

Networking slouží k vyhledávání přátel a nových kontaktů. Kontaktní sítě, které díky němu vznikly, nejsou náhodné shluky podobně smýšlejících lidí, většinou vznikají díky společným prvkům, např. zájmy, povolání. Mezilidské vztahy vzniklé networkingem poskytují uživatelům dvojí zisk - osobní a praktický.

¹⁷ NAUMANN, Frank. *Umění sympatie: sebevědomá cesta k tomu, jak být oblíbeným*. 1. Praha: Portál, 2010. Spleťte sít' kontaktů/Svět má šest uzlů, s. 130-131. ISBN 978-80-7367-653-7.

Mezi osobní kontakty zařazujeme ty lidi, kteří dokáží naslouchat, skládají komplimenty, věří člověku, umí utěšit, zavolají bez zvláštních důvodů, mají životní zkušenosti, jsou ochotni podnikat společné aktivity, své přátele považují za společné přátele. A praktické kontakty tvoří lidé, se kterými nás nespojuje osobní pouto, např. lékaři, finanční poradci, automechanici, řidiči, a další povolání. Zástupci obou skupin mohou být úzce provázené, například lékař, kterého řadíme mezi praktické kontakty, je díky vzájemnému bližšímu vztahu a určitým vlastnostem zařazen do osobní skupiny přátel.

4. Nejznámější druhy sociálních sítí

V této kapitole vytvořím přehled jak světových, tak i českých sociálních sítí a uvedu u nich jejich stručnou charakteristiku. Mezi sociální sítě jsem zařadila i jejich předchůdce, ICQ a Skype, jejichž popularita je veliká a to díky podílu jejich uživatelů.

4.1 Světové sociální sítě

Jelikož existuje velké množství druhů sociálních sítí, vybrala jsem jen určité příklady těch nejznámějších sociálních sítí, jež jsou známé po celém světě a jejich počet uživatelů tvoří vysoké číslo. Struktura i počet uživatelů sociálních sítí stále prochází dynamickým vývojem a rozrůstá se. Všechny mají společný prvek a tím je oblíbenost u společnosti.

4.1.1 Facebook

Facebook jsem uvedla na prvním místě, jelikož je to celosvětově největší a nejznámější sociální síť sdružující přes 500 milionů aktivních uživatelů a jejich počet stále roste. 70% všech uživatelů nepochází z USA. Převážnou část uživatelů tvoří mladí lidé, ale oblibu si získává už i mezi starší generací. Je přeložen do více než 70 jazyků.¹⁸ Stal se velmi populární i u nás díky kompletnímu překladu

¹⁸ *Facebook - Statistika* [online]. 2011 [cit. 2011-02-03].

do češtiny. V současné době vyšly o této síti různé publikace – Fenomén Facebook¹⁹; 333 tipů a triků pro Facebook²⁰, z kterých jsem čerpala následující informace.

Facebook byl založen v únoru 2004 Markem Zuckerbergem, bývalým studentem Harvardovy univerzity. Původně byl určen pouze pro studenty a učitele na Harvardu, ale rozšiřoval se rychle dále. Rok 2006 byl ve znamení zpřístupnění sítě pro podnikatelské využití velkým společností. Později toho roku si na Facebooku mohl vytvořit účet kdokoliv starší 13ti let. Od té doby se datuje jeho neuvěřitelný rozvoj.

Facebook poskytuje velké množství funkcí, které mohou jeho uživatele využívat. Hlavním zaměřením je udržování kontaktů se svými přáteli a poznávat nové. Dále je to komunikace (chat, diskusní fóra a zprávy), přidávání příspěvků, snadné pořádání skupinových akcí, organizace komunit (tzv. Skupiny) a prezentace podnikatelských nebo reklamních aktivit (tzv. Stránky), hry, kvízy, testy a další různé aplikace. Přístup je podmíněn registrací a souhlasem s podmínkami. Facebook je sociální síť se všemi potřebnými funkcemi a obrovským potenciálem do budoucna.

Registrace:

Pro využívání funkcí Facebook je nutná registrace na serveru a vyplnění základních profilových dat – jméno, příjmení, datum narození, pohlaví, e-mail a heslo. Poté je uživateli zaslán potvrzovací e-mail. Po aktivaci svého účtu pomocí odkazu v e-mailu se uživatel přihlašuje přes přihlašovací stránku Facebooku.

Funkce:

Profil – Uživatel má možnost si vyplnit další informace o sobě, které budou uvedeny na jeho profilu i s fotografií, např. studium, sourozenci, práce, koníčky, hudba, telefonní číslo, bydliště a spoustu dalších. Měli bychom při zadávání informací myslet na svoje soukromí a případné zneužití ze strany přátel. Samozřejmě máme

<http://www.facebook.com/press/info.php?statistics#!/press/info.php?statistics>. Dostupné z WWW: <www.facebook.com>.

¹⁹ KULHÁNKOVÁ, Hana; ČAMEK, Jakub. *Fenomén facebook*. 1. Kladno: BigOak, 2010. 128 s. ISBN 978-80-904764-0-0.

²⁰ DĚDIČEK, Dominik. *333 tipů a triků pro Facebook*. 1. Brno: Computer Press, 2010. 240 s. ISBN 978-80-251-2963-0.

možnost si nastavit soukromí a dostupnost k informacím.

Přátelé – Přátele můžeme vyhledat třeba pomocí e-mailových adresářů nebo dle jména. Jedná se o obousměrné spojení, takže přidání mohou být pouze ti přátelé, kteří potvrdí naši žádost.

Fotografie a videa – Aplikace umožňuje uživateli nahrávat fotografie na svůj profil a třídit je do alb a následně sdílet s ostatními uživateli. Na fotografiích mohou být označeny osoby, které na ni jsou vyfoceny. Nahrávání videí funguje na stejném principu.

Zed' – Každý uživatel má na svém profilu dostupnou zed', na kterou mu mohou jeho přátelé a ostatní uživatelé vkládat příspěvky s multimediálním obsahem, vzkazy, atd.

Události – Aplikace slouží pro plánování událostí se svými přáteli. Většinou je využívána k plánování akcí – oslava narozenin, posezení, koncerty, srazy, sportovní utkání atd. Do pozvánky můžeme vložit i fotografie a zaslat je přátelům i ostatním uživatelům Facebooku, kteří mají možnost vyjádřit svoji účast.

Komunikace – Na Facebooku uživatelé komunikují pomocí vzkazů, chatu, zpráv, diskusních fór. Uživatel musí dbát na jistá rizika, jako je například obsah sdělení, prověření komunikujících přátel. Měli bychom i důkladně promyslet, které informace chceme sdělit okolí.

Existuje spousta dalších aplikací, o kterých bych mohla popsat spoustu následujících stran. Facebook a nabídka možností aplikací se neustále vyvíjejí a vznikají nové aplikace. Mnoho užitečných informací o vzniku sociální sítě Facebook nám také poskytne film The social network, který doporučuji všem shlédnout.

4.1.2 Twitter

Třetí největší (dle blogu Compete.com – 55 milionů účastníků/měsíc) a světově známou sociální sítí je Twitter. V roce 2006 ho založil Jack Dorsey a v srpnu byl představen veřejnosti. O rok později zažila tato síť velký rozmach. Byla založena společností Twitter Incorporated a dnes podle statistik na svých stránkách má ve světě kolem 175 milionů uživatelů, ale přesto není u nás tato síť tak oblíbená

jako ve světě.²¹

Twitter je znám nejen jako sociální síť, ale i skrze mikroblogování – umožňuje posílat a číst příspěvky ostatních uživatelů a přidat i své. Tyto krátké příspěvky, které jsou omezeny délkou 140 znaků – jedna či dvě věty, nazýváme tweety a zobrazují se na profilu uživatele a na stránkách jeho odběratelů (přátel). Nebo zasíláme neveřejné zprávy o libovolné délce ostatním uživatelům. Jazykem Twitteru je angličtina, což by nemělo být překážkou pro uživatele.

Registrace:

Registrace je nutná pro používání všech funkcí Twitteru a je velice jednoduchá, jelikož stačí zadat pouze naše celé jméno, e-mail a heslo. Twitter nám nabízí vyhledání našich přátel a také si můžeme vybrat, od koho chceme příspěvky sledovat. Na základě úspěšné registrace si vytvoříme svůj vlastní profil, což je stránka ve formátu <http://twitter.com/username> a obsahuje profilový obrázek, jméno, web a poslední tweety.

Funkce:

Tweetování – Řadíme ho mezi základní funkce, kdy se jedná o zasílání zpráv s délkou max. 140 znaků. Text tweetu vepíšeme do označeného pole „What are you doing“ a potvrdíme tlačítkem Update. Zprávy se zobrazují na našem profilu a automaticky se rozesílají našim followerům (následovníkům).

Direct message – Jedná se o zasílání přímé zprávy konkrétnímu uživateli, nezobrazuje se na našem profilu.

Retweet – Jde o přeposílání zpráv někoho jiného. Něčí zajímavý tweet můžeme kliknutím na něj sdílet se svými následovníky. U přeposlané zprávy se na začátku objeví uživatelské jméno osoby s prefixem @, která daný příspěvek zaslala.

Following, následování - V této funkci se liší Twitter od ostatních sítí, jelikož se zahrnuje mezi sítě s jednosměrným propojením, což znamená, že pokud se rozhodnu někoho následovat („spřátelit“), tak je tento vztah platným, aniž by s tím ten druhý

²¹ *Twitter* [online]. 2011 [cit. 2011-02-04]. About Twitter. Dostupné z WWW: <<http://twitter.com/about#about>>.

souhlasil, a všechny tweety této osoby jsou mně posílány. Aby druhému uživateli byly zasílány moje tweety, musí mě následovat. Díky této odlišnosti je Twitter zajímavý a získává si svou oblíbenost.

Blokování – Tato funkce nám umožňuje zablokovat uživatele, který se nám nelíbí. Zablokovanému uživateli se nezobrazují moje tweety, nemůže mě následovat a ani psát zprávy.

Mezi uživatele sociální sítě Twitter řadíme i slavné osobnosti a politiky (např. současný americký prezident Barac Obama). Vyhovuje jim jednostranná komunikace a síť využívají ke své vlastní propagaci. Právě díky jednosměrnému vztahu s uživatelem si získal Twitter velikou oblibu i u novinářů, kteří rozesílají krátké novinkové tweety, jež mohou být doplněny internetovou adresou. Twitter využívá například agentura Reuters (<http://twitter.com/reuters>) nebo u nás například i ČTK (http://twitter.com/ceskenoviny_cz).²²

4.1.3 MySpace

Jednou z největších a nejpopulárnějších sociálních sítí v současnosti je i MySpace, jež se stal také největší konkurentem Facebooku. Tato služba vznikla na základě zkopírovaných nejúspěšnějších funkcí služby Friendster od zaměstnanců firmy eUniverse, funguje již od roku 2003 a poprvé se objevila v USA²³. Právě zaměstnanci firmy eUniverse byli prvními uživateli MySpace, kteří tuto síť představovali dalším uživatelům. Vlastníkem MySpace je News Corporation Ruperta Murdocha a už má aktuálně přes 100 miliónů uživatelů (převážně z USA)²⁴, kteří si dnes bez této stránky neumí představit život. MySpace se orientuje především na sdílení hudby a videí. Mezi uživateli nalezneme i profily známých hudebních skupin, muzikantů, herců, ale i politiků, kteří se zde setkávají se svými fanoušky. Jazykem této sítě je angličtina a kvůli ochraně dětí mají přístup pouze uživatelé starší

²² PEVNÝ, Jindřich. *Softwarový magazín* [online]. 2009 [cit. 2011-02-20]. Twitter - 1. díl - Základy. Dostupné z WWW: <<http://www.swmag.cz/511/twitter-1-dil-zaklady/>>.

²³ HLAS, Daniel. *Softwarový magazín* [online]. 2009 [cit. 2011-02-20]. Myspace - alternativa facebooku . Dostupné z WWW: <<http://www.swmag.cz/563/myspace-alternativa-facebooku/>>.

²⁴ HANDL, Jan. *Lupa.cz* [online]. 31.3.2009 [cit. 2011-04-10]. Sociální sítě, to není jenom Facebook . Dostupné z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/socialni-site-to-neni-jenom-facebook/>>.

14ti let²⁵.

Jak jsem již zmínila v úvodu, MySpace je konkurentem Facebooku, dokonce i jeho základní funkce jsou mu podobné: vytváření profilů, skupin, seznam přátel, posílání zpráv, chatování (instant messaging), fotogalerie, videogalerie a další. Hlavní rozdíl mezi MySpace a Facebookem je ten, že MySpace umožňuje větší upravitelnost, hlavně co se týče profilu.

Registrace:

K úspěšné registraci na MySpace potřebujeme stejné údaje jako u Facebooku. Jedná se o e-mailovou adresu, heslo, celé jméno, datum narození a pohlaví. Po zadání těchto údajů zadáme přihlašovací kód, kterým se budeme přihlašovat a potvrdíme autorizační e-mail. Dále můžeme upravovat profil tím, že vložíme svoji profilovou fotografii, uvedeme navštěvované školy a své bydliště. Ani jeden z těchto údajů však není povinný a lze jej jednoduše přeskočit.

Funkce:

Přátelé – Vyhledávání přátel je možné buď podle e-mailových adres nebo podle uživatelských údajů – jméno, věk, bydliště a další. Jelikož MySpace patří mezi sociální sítě s obousměrným propojením, tak pro přidání osoby mezi přátele je nutné svolení této osoby.

Diskusní fóra, seznamka

Posílání zpráv – Jedná se o přímé zaslání zpráv určitému uživateli.

Chat (instant messaging) – Je to komunikace s uživatelem, který je on-line.

Kalendář - MySpace obsahuje osobní kalendář, do kterého je možné ukládat vlastní události, jež mohou být veřejné nebo soukromé. Zároveň lze rozesílat pozvánky na události přátelům, kteří mají možnost svou účast potvrdit, zamítnout nebo vyjádřit nerozhodnost.

Fotogalerie - Fotografie je možné nahrávat ze souboru nebo vytvořit fotografii přímo z webové kamery. Nahrané fotografie jsou ukládány do alb. Na fotografiích

²⁵ HANDL, Jan. *Lupa.cz* [online]. 31.3.2009 [cit. 2011-04-10]. Sociální sítě, to není jenom Facebook . Dostupné z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/socialni-site-to-neni-jenom-facebook/>>.

můžeme označovat osoby. Je možné si nastavit, kdo může a kdo nemůže prohlížet naše fotografie, např. všichni uživatelé, pouze přátelé.

Videogalerie – Nahrávání videí probíhá stejným způsobem jako nahrávání fotografií. Uživatel může nahrát libovolný počet videí, přičemž maximální velikost jedné nahrávky je omezena na 500 MB. S videogalerií souvisí přídatná aplikace na karaoke, kdy uživatel může nazpívat píseň z omezeného výběru a tu, včetně videonahrávky, publikovat.

Odlišnost od Facebooku:

Samozřejmě nalezneme rozdíly MySpace od Facebooku. A jedním z nich je vzhled celého webu i profilu, který MySpace nechává na uživateli. Uspořádání profilu a jeho vzhled, umístění aplikací je výsledkem fantazie a vkusu uživatele, jelikož je zcela na něm, jak si ho libovolně nastaví. Na profil si může umístit i přehrávač hudby s oblíbenými songy (maximálně 10 písniček), které si mohou pustit návštěvníci profilu.

Další rozdíl, který je velice zajímavý a důležitý, se týká bezpečnosti dětí na této sociální síti, kterou považují za její obrovskou přednost. Bojuje proti pedofilům, kteří MySpace navštěvují nebo jsou jeho uživateli a ohrožují bezpečnost dětí. Tudíž osoby starší 18ti let mohou navázat přátelství s dětmi do 15ti let pouze pokud znají celé jejich jméno nebo jejich e-mail. Profily osob mladších 15ti let jsou automaticky soukromé a nastavení nelze změnit. Správci MySpace vymazali už více než 27 tisíc profilů registrovaných sexuálních násilníků. Mezi nejhorší případy zneužití MySpace patří sebevražda 13ti leté dívky, jež byla přes MySpace šikanována ženou, která se maskovala jako 16ti letý chlapec.²⁶

4.1.4 Badoo

Další sociální síť, kterou bych chtěla podrobněji popsat, je Badoo, kterého jsem sama uživatelkou. Tato síť byla spuštěna v roce 2006. Nejprve se rozšiřovala ve Velké Británii a později po celém světě. Jeho hlavním cílem, podobně jako

²⁶ PLATKO, Ondřej. *Owebu.cz , webhosting , domény, hosting* [online]. 20.8.2009 [cit. 2011-04-10]. Sociální síť 12. díl, MySpace - problematické aspekty. Dostupné z WWW: <<http://owebu.blogger.cz/Internet/Socialni-site-12-dil-MySpace-problematicke-aspekty>>.

u Facebooku, bylo vytvoření společenských stránek na internetu, které by sdružovaly uživatele různých národů a kultur a oni by si sdíleli své profily, zájmy, život s ostatními uživateli. Síť **Badoo** se od začátku rozrostla a slouží k poznávání nových uživatelů. Dnes ukazatel na portálu Badoo ukazuje 109 496 693 lidí a jejich počet stále přibývá²⁷.

Tato sociální síť funguje na stejném principu jako ostatní sítě a nabízí nám navazovat nové kontakty, seznamovat se, komunikovat či sdílet data, fotografie s kýmkoliv, kdo je v síti také zaregistrovaný.

Registrace:

Každý uživatel musí projít registrací, ke které je nutný e-mail, jelikož je jím ověřena. V profilu o sobě uživatel sdělí různé informace. Kromě nutných uvede o sobě i další informace, které ho dále charakterizují. V mém profilu jsem uvedla z bezpečnostních důvodů pouze nezbytně nutné údaje a pár doplňujících údajů – např. výška, barva očí, záliby.

Funkce:

Profil – Tato funkce nabízí úpravu vlastního profilu doplněním informací a fotografiemi. Nesmíme opomenout na nastavení soukromí profilu – s kým chceme svůj profil sdílet.

Foto- a videogalerie – Uživatelé si mohou nahrát různé fotografie, které je možné rozdělit do alb. Fotografie je velmi důležitá, protože s námi na síti nebude chtít nikdo komunikovat, dokud neuvidí naši fotografii.

Komunikace – Komunikovat můžeme pomocí instant messagingu. Pokud daný uživatel není on-line, můžeme pro něj ponechat zprávu, na kterou hned po připojení bude upozorněn.

Seznamování - Navazování nových vztahů probíhá na Badoo zajímavým způsobem. Nové uživatele hledáme dle klasického zadávání požadovaných parametrů (profil - pohlaví, věk, výška, ...) nebo uvedeme, co máme dnes „chuť dělat a s kým“, např.

²⁷ *Www.badoo.com : Meet New People on Badoo, Make Friends, Chat, Flirt* [online]. 2011 [cit. 2011-03-10]. Dostupné z WWW: <<http://badoo.com/>>.

dnes chci jíst čokoládu s holkou od 18ti do 35ti let. Dle tohoto požadavku Badoo vyhledá partnera/partnerku se stejnými či podobnými zájmy. Je na názoru každého uživatele, jak se mu tento styl seznamování zdá efektivní.

Nastavení profilu - Uživatel by si měl promyslet, komu dovolí nahlížet na osobní údaje, fotky, videa, prohlížet profil a kontaktovat uživatele. Já osobně mám přístup k mým údajům velmi omezený.

4.1.5 LinkedIn

LinkedIn je sociální síť, která je rozšířena po celém světě, sdružuje miliony profesionálů a orientuje se na business, pracovní příležitosti a profesní kontakty. LinkedIn má kolem 40 milionů členů²⁸, kteří musí být starší 18ti let, mají zde svůj profil, hledají lidi z oboru, nové budoucí pracovní kolegy a zajímavé pracovní uplatnění.

Ovládání je v angličtině a celkové podrobné vyplnění profilu není pro méně zkušené uživatele lehký úkol. LinkedIn lze doporučit pro udržování a navazování nových kontaktů v zahraničí, se spolužáky, zaměstnanci a zaměstnavateli. Nabízí nám též přehled o profesích a historii uživatelů, členů různých firem, což využívají personální agentury. Přeložení ovládacího jazyka do češtiny a zjednodušení ovládání této služby by mohlo mít i do budoucna zajímavé využití pro běžné uživatele v České republice.

Registrace:

Pro úspěšnou registraci na této sociální síti je nutné vyplnit základní údaje (iniciály, e-mail, heslo, země, zaměstnavatel a status: zaměstnanec, majitel podniku...). Poté se dostaneme na stránku, která nám usnadní najít kontakty na lidi, kteří již LinkedIn používají. Nové kontakty můžeme hledat podle e-mailové adresy (podporován je třeba Gmail), dle jména a dalších údajů.

Než se poprvé přihlásíme do systému, musíme kliknout na odkaz, který nám přišel e-mailem na námi uvedenou adresu. Svoji registraci potvrdíme tlačítkem

²⁸ HANDL, Jan. *Lupa.cz* [online]. 30.7.2009 [cit. 2011-03-10]. LinkedIn pro začátečníky. Dostupné z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/linkedin-pro-zacatecniky/>>.

“Confirm”, a pak se přihlašujeme heslem zvoleným na začátku registrace.

Pak už můžeme začít upravovat profil, hledat kontakty (dle různých parametrů), doplňovat důležité informace a údaje o sobě, profesi, vzdělání, využívat nabízené aplikace (přidávat kontakty, psát doporučení na lidi, psát a posílat zprávy, pozvánky, sdílet různé prezentace, začlenění do skupin, hledání zaměstnání a spousta dalších). Důležitou funkcí sociální sítě LinkedIn je vyhledávání zaměstnání. V sekci “Jobs” můžeme vyhledávat zaměstnání podle klíčových slov. V nabídce je i podrobnější formulář, který lépe specifikuje a vyhledá požadovanou pozici.

Tuto sociální síť jsem uvedla, abych ukázala, že sociální sítě nejsou využívány jen jako konzumenti volného času a pro zábavu, komunikaci, ale naopak mohou sloužit i jako pomocník při hledání zaměstnání.

Více informací a velmi podrobný návod na obsluhu této sociální sítě najdeme například v tomto článku: <http://www.lupa.cz/clanky/linkedin-pro-zacatecniky/>²⁹, odkud jsem čerpala informace. Autorem je Jan Handl kromě jiného i internetový publicista. Na stránkách iNazor.net odkazuje na své články pro Lupu a další média.

4.1.6 Flickr

Flickr není označován za sociální síť, nýbrž jako komunitní web, který se zaměřuje na ukládání, zveřejňování a sdílení fotografií a krátkých videí. Flickr založila společnost Ludicorp v únoru roku 2004, ale společnost nestačila na provoz a správu, tak byl prodán roku 2005 a novým majitel se stal Yahoo!.³⁰ Aby mohl člověk využívat služeb tohoto webu, je nutné být zaregistrovaný na Yahoo!, protože přihlašovací údaj k Flickru je e-mailová adresa a heslo k Yahoo! účtu.

Jak na www.flickr.com uvidíme, stal se populárním díky jednoduchému ovládání a možnosti upravování fotografií. Uživatelům umožňuje již zmíněné vkládání, upravování, zveřejňování fotografií a videí, kdy si u nich může uživatel nastavit dostupnost jiným uživatelům (pouze přátelé, všichni návštěvníci stránky).

²⁹ HANDL, Jan. *Lupa.cz* [online]. 30.7.2009 [cit. 2011-03-10]. LinkedIn pro začátečníky. Dostupné z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/linkedin-pro-zacatecniky/>>.

³⁰ DOBEŠ, Pavel. *Softwarový magazín* [online]. 6.3.2008 [cit. 2011-03-11]. Flickr.com. Dostupné z WWW: <<http://www.swmag.cz/207/flickr-com/>>.

Funkce:

Nahrávání fotografií – Aplikace je dostupná všem uživatelům, kteří jsou registrováni na Yahoo!. Fotografie i videa mohou být vkládány do různých složek, v různé kvalitě rozlišení a lze k nim přiřadit i práva užití (od pouze soukromého až po komerční využití fotografie).

Zobrazování fotografií - Vybranou fotografii od cizího uživatele můžeme zobrazit v několika rozlišeních a v různé kvalitě. Vkládané obrázky mohou uživatelé vyhledat pomocí názvů nebo klíčových slov.

Údaje o fotografii – Uživatelům pomohou při vyhledání jiných fotografií. K nahraným fotografiím můžeme uvést klíčová slova, která nám napomohou při hledání fotografií. Dále je možno i přikládání komentářů, zařazování do alb a jejich tvorba.

Profil – Je podobný jako u jiných komunit či sítí, kdy uživatel vyplňuje údaje o sobě. Vyhledávání nových kontaktů je možné přes e-mail, jméno uživatele nebo pomocí kontaktů z adresáře e-mailového účtu.

Flickr je rozhodně zajímavým a užitečným webem pro lidi, kteří se zajímají o fotografování a fotografie, protože uvedené doplňující údaje o snímku, např. čím byla fotografie vyfocena, kdy byla přidána na Flickr, jaká byla úroveň osvětlení, zeměpisná poloha fotky, kde byla pořízena, jsou pro ně cennými informacemi.

4.1.7 Skype

Skype je software, který slouží svým uživatelům k telefonování, posílání zpráv (chat – instant messaging) a souborů. Hlavní funkce a přednost Skype je telefonování. K telefonování pomocí Skype je nutné, aby oba volající měli nainstalován Skype a měli k dispozici minimálně sluchátka s mikrofonom k přenosu zvuku. Při rozhovoru se mohou volající vidět přenosem videozáznamy skrze web kameru. Telefonování je zdarma a to kdekoliv na světě a neomezeně na délce hovoru.

4.1.8 ICQ

ICQ je nejpoužívanější a nejrozšířenější chatovací software sloužící k posílání krátkých zpráv, SMS, souborů, hraní online her s uživateli a možné je i volání.

Funguje jednoduše a je využíván všemi generacemi ke komunikaci. I přes rozkvět sociálních sítí se těší veliké oblibě. Lidé komunikují skrze chat (pomocí funkce instant messaging), kdy přenos zpráv mezi on-line uživateli je omezen na časové minimum (zpráva je doručena během několika sekund k určenému adresátovi) a uživatelé mohou komunikovat okamžitě o čemkoli. Kvalitnější volání přes internet nám nabízí Skype, který ale nenabízí spousty her, grafických a zábavných prvků, kterými je ICQ nabitě.

4.2 České sociální sítě

Na českém internetu jsou v současné době k dispozici stávajícím uživatelům a novým zájemcům tři sociální sítě, které u nás patří k nejrozšířenějším. České sociální sítě jako Lide.cz, Spoluzaci.cz či Libimseti.cz jsou sice relativně oblíbené, ale nedosahují na úspěšnost současnému fenoménu mezi sociálními sítěmi, kterým je Facebook. Záleží na cílové skupině, jakou sociální síť se rozhodne aktivně používat.

4.2.1 Lide.cz

Nejnámější českou sociální sítí je Lide.cz, kterou využívá několik stovek tisíc lidí převážně z České republiky. Provozovatelem tohoto webového komunitního a chatovacího serveru je největší český portál Seznam.cz a i díky tomu si stále udržuje průměrně vysokou návštěvnost, i když konkurence Facebooku je veliká. Od roku 1997-1999 sloužil Lide.cz pro vyhledávání e-mailových kontaktů a později v roce 2002 se přeměnil na sociální síť. Roku 2008 vznikla nová verze komunitního serveru Lide.cz, která podporuje videa, rozšiřuje fotogalerie, umožňuje poslech rádia a zdarma on-line výuku jazyků.³¹ Dnes patří s Facebookem mezi nejpoužívanější sociální síť na českém internetu.

Registrace:

E-mailový účet na Seznamu slouží k přístupu na vlastní profil na této sociální

³¹ www.seznam.cz [online]. c1996-2011 [cit. 2011-03-15]. Historie firmy Seznam. Dostupné z WWW: <<http://firma.seznam.cz/cz/o-firme/historie-firmy/>>.

síti. Uživatelé si mohou vytvořit a vyplnit svůj profil, na který si mohou nahrát fotky, videa a komunikovat s ostatními uživateli.

Funkce:

Profil uživatel - Je veřejný a není možné ho skrýt, takže záleží na uživateli, jaké množství informací o sobě pro okolí poskytne. Profil nabízí možnost jeho hodnocení a to v rozmezí od 1-5 bodů (symbolizovány ovocem), kterou může uživatel v nastavení profilu vypnout. Hodnocení profilu je umožněno i neregistrovaným osobám. Nástěnka tvoří součást profilu, jež slouží k přehledu příspěvků. V nastavení profilu si určujeme, kdo má přístup k našim informacím (všichni, pouze přátelé).

Přátelé - Osoby, které si chceme přidat mezi své přátele, musí potvrdit naši žádost, jelikož se jedná o obousměrné propojení.

Fotogalerie - Každý uživatel má omezený prostor pro vkládání fotografií, které nelze třídit do alb. I u této funkce existuje možnost nastavit práva na zobrazení fotografií, která jsou veřejná, neveřejná, profilová.

Komunikace – chat, diskusní fóra, seznamka - Lidé.cz se zaměřují na navazování kontaktů prostřednictvím chatu, diskusních skupin a seznamky. Ke komunikaci je možno využít vzkazů, které jsou textové a i hlasové, dále diskuzi, která obsahuje širokou nabídku nejrůznějších témat, nástěnku na profilu, kde lidé sdílejí různé vtipné obrázky, videa a případně i písničky a určitě chat s místnostmi, které se soustřeďují na geografické lokality nebo na různé zájmy a koníčky. Chat je dominantní službou této sociální sítě a má pouze textovou formu. Na chatu je možné diskutovat i pomocí SMS, které jsou samozřejmě zpoplatněné. Databáze seznamky obsahuje desítky tisíc inzerátů, které jsou rozříděny do kategorií podle pohlaví i zájmů. Inzerát na seznamce je možno propojit se svým profilem. Zájemci o seznámení si mohou prohlédnout náš profil s fotografiemi a s vyplněnými údaji o osobě.

4.2.2 Libimseti

Jako další velice známou českou sociální síť uvádím Libimseti.cz, která se podobá americkému MySpace. Jedná se o internetový zábavný portál pro trávení volného času a zvyšování sebevědomí. Vznikl v roce 2002, tvůrcem je Jiří

Neuberger. Uživatelům nabízí širokou nabídku služeb včetně komunikace po sociální síti, dále se zde nachází seznamka pro nezadané, různá diskusní fóra, chaty, e-mail, blogy, videa. Libimseti.cz navštíví denně asi 300 000 uživatelů, jejichž převážnou částí jsou ženy, což vytváří ideální místo pro seznamování s opačným pohlavím. Nejpočetnější skupinou uživatelů tohoto komunitního zábavného portálu jsou mladí lidé a náciletí. Snadné a jednoduché ovládání podporuje velmi snadný systém na seznamování. Libimseti.cz podporuje navazování kontaktů u uživatelů i mimo virtuální realitu tím, že je sponzorem různých festivalů nebo pořádá svoje párty.³²

Registrace:

Registrace je velmi jednoduchá, uživatel vyplní několik důležitých údajů - uživatelské jméno, heslo, email, pohlaví, datum narození a místo, odkud pochází. Pak následuje napsání kontrolního kódu, potvrzení registrace a následně stačí aktivovat účet.

Funkce:

Profil uživatele - Profil je veřejný a přístupný všem uživatelům i neregistrovaným, kterého navštíví. Uživatel má dále možnost si nastavit a upravit svůj profil, doplnit rozšiřující informace o sobě, jako např. osobní informace, informace o postavě, zájmech, majetku, oblíbené hudbě, více intimní fakta o osobě, své názory, přátele, může zde nahrávat fotografie, videa a vytvářet jejich alba. Profil je možno opět hodnotit.

Přátelé - Pro síť přátel je typická jednosměrná vazba, protože potvrzení pro přidání osoby za přítele není nutné. Každý uživatel má svůj vlastní seznam přátel, který slouží k zviditelnění uživatelských profilů.

Fotogalerie - Nahrané fotografie je možno roztřídit do složek, alb a jejich viditelnost ostatním uživatelům je nastavitelná (viditelné všem, soukromé,...). Dále mohou být hodnoceny známkami od 1 do 10.

Spolužáci – O zařazení uživatele do určité školy musí uživatel požádat správce dané

³² Libimseti.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-18]. Libimseti. Dostupné z WWW: <<http://www.libimseti.info/>>.

školy.

Seznamování - Pro tuto funkci a navazování nových kontaktů je tento portál určen. K dispozici je textová a i fotografická seznamka. Uživatele lze snadno rychle najít skrze klíčové vyhledávací kritéria (místo, věk,...) anebo jen kliknout u možnosti seznámit se na slůvko „ANO“. Okamžitě se na stránce objeví potenciální pár, který může na tuto nabídku ihned zareagovat.

Komunikace - Chat, diskusní fóra nebo přímo adresované textové zprávy slouží ke komunikaci na Libimseti. Diskusní fóra nejsou nijak členěné do skupin podle podobných témat, což komplikuje orientaci. Chat je rozdělen do tematických okruhů. Častým tématem komunikace jsou problémy náctiletých (nuda). Diskusní místnosti jsou specifikovány na stálé a dočasné, které s posledním uživatelem zanikají.

4.2.3 Spoluzaci.cz

I tato sociální síť či internetová komunita patří k těm nejznámějším v České republice, která není aktivně používána jen mladou generací, ale mezi uživateli jsou lidé různého věku. Zaměřuje se na tvorbu sociální sítě pro současné i bývalé spolužáky ze základních, středních, vysokých i jazykových škol v ČR. Poskytuje svým uživatelům kontakt a výměnu informací mezi spolužáky, vkládání fotografií, komunikaci skrze diskusní fórum (na úrovni školy či třídy), chat, přidávání příspěvků na nástěnku, vzkazník, sdílení souborů a zveřejňování článků. Provozovatelem je Seznam.cz.³³

Registrace:

Uživatel si najde svoji školu a následně třídu, kam se chce zaregistrovat a stát se jejím členem. Při prvním vstoupení musí odpovědět na jednoduchou otázku, např. Jaký byl váš třídní učitel v první třídě? Po správné odpovědi úspěšně vstoupí do své třídy.

³³ *Www.spoluzaci.cz* [online]. c1996-2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.spoluzaci.cz/>>.

Funkce:

Profil uživatele - Po úspěšné registraci si má možnost uživatel nastavit a upravit svůj profil, doplnit ho o další informace.

Nástěnka - Na nástěnce třídy uveřejňují uživatelé krátké vzkazy, které jsou zobrazeny ihned při přihlášení do dané třídy.

Práva uživatele - Práva jsou rozdělena do 5 stupňů dle pravomocí. Nejvyšší pravomoc má hlavní administrátor a administrátor spolužáků starající se o bezproblémový chod sítě. Na třetím místě je školník, který je správcem jedné třídy ze školy a stará se o obnovu dat učitelů a řídí diskusi. Poslední dvě místa patří hlavnímu správci a správci třídy, rozdíl mezi nimi je v pravomoci udělování správcovství dalším uživatelům.

Fotogalerie - Každý uživatel si může nahrát svoje fotografie. Není možnost označovat a ani komentovat tyto fotografie.

Sdílení dokumentů – Uživatelé si sdílejí si různé typy dokumentů.

Komunikace - Komunikace probíhá ve formě krátkých vzkazů na nástěnku, chatu, diskusního fóra (v rámci třídy či školy). Příspěvky vidí jen registrovaní spolužáci v dané třídě. Poskytuje neustálý kontakt se spolužáky.

4.3 Chat

Nejdůležitější součástí téměř všech sociálních sítí je funkce chat, kterou nejvíce uživatelů využívá ke komunikaci s ostatními lidmi. Z tohoto důvodu zde uvádím popis této velice známé funkce, o které slýcháme právě prostřednictvím sociálních sítí.

4.3.1 Vysvětlení pojmu chat a instant messaging

Kolektiv autorů knihy *Jak na informační a komunikační technologie?*³⁴ považuje chat za aplikaci umožňující on-line komunikaci a je součástí sociálních sítí. On-line komunikace probíhá mezi dvěma či více lidmi najednou v reálném čase. K výměně sdělení dojde téměř ve stejném okamžiku s velmi krátkým časovým rozmezím.

³⁴ FIALOVÁ, Kateřina, et al. *Jak na informační a komunikační technologie?*. Praha: Sít' MC v ČR: Gender Studies, 2006. Chat, s. 64-66.

S chatovací aplikací je nutné také uvést pojem instant messaging, což je internetová služba, jež dovoluje uživatelům sledovat, kteří jejich přátelé jsou připojeni. Poté jim mohou zasílat zprávy, chatovat, přeposílat soubory mezi uživateli a i jinak komunikovat. Výhoda instant messagingu spočívá v odesílání a přijímání zpráv v reálném čase, tj. zpráva je doručena ve velmi krátké době od odeslání.

4.3.2 Komunikace na chatu

Komunikaci (psaný text nebo ústní rozhovor) můžeme vést najednou i s několika lidmi z chatovacího seznamu přátel svého uživatelského účtu. U chatování komunikujeme většinou pomocí krátkých vět či slovních spojení. Pro přesnější a lepší vyjádření emocí skrytých za textem použijeme emotikony - smajlíky, jež nám komunikaci doplní. Lidé na chatovacím seznamu musí používat stejnou aplikaci jako já – např. Yahoo Messenger, ICQ, Skype, abychom mohli společně zdarma komunikovat. Kromě chatování podporují tyto aplikace též posílání souborů, hlasovou komunikaci, zasílání vzkazů offline uživatelům a archivaci (zobrazení již konané komunikace).

Chat disponuje řadou výhod ohledně komunikace v porovnání s e-mailem či SMS zprávami. Nabízí svým uživatelům rychlou a levnou komunikaci i na velké vzdálenosti (platíme pouze za připojení k internetu). Komunikaci na chatu považujeme za interaktivní komunikaci, jelikož se velice podobá běžnému rozhovoru – dialogu, ale bez vzájemného osobního kontaktu.

I přes všechny výhody chatu nesmí uživatel zapomenout na bezpečnost a ochranu vlastního soukromí. Při uvádění a vyplňování osobních informací (věk, bydliště, zaměstnání, fotografie) u profilu musí být člověk obezřetný, jelikož uvedené informace mohou být zneužity k různým účelům. Uživatelé, kteří komunikují v rámci veřejných konferencí, se představují pod přezdívkou, aby předešli zneužití osobních údajů a udrželi se v anonymitě. Před zprávami od neznámých uživatelů je možné se bránit pomocí zablokování daného uživatele či ignorací vzkazů od lidí, kteří nestojí na osobním chatovacím listu.

5. Komunikace na internetových sociálních sítích

5.1 Druhy komunikace:

Sociální sítě nabízí svým uživatelům rozsáhlou škálu aplikací, možností. Jednou z nejvíce používaných funkcí, jež člověk na sociálních sítích aktivně používá, je komunikace. Právě mezilidská (sociální) komunikace prošla díky rozšíření počítačů řadou neočekávaných změn. Na úvod bych zmínila jednotlivé druhy komunikace, jejichž prvky se právě prolínají a vyskytují v té elektronické komunikaci, které věnuji celou kapitolu. Vybrala jsem dvě definice komunikace a to z psychologického a sociologického hlediska.

Dle psychologického slovníku od P. Hartla³⁵ je komunikace proces dorozumívání či sdělování. V psychologii především přenos myšlenek, emocí, postojů a jednání od jedné osoby ke druhé. Komunikace existuje i u živočichů a na rozdíl od řeči není brána jako pouhý lidský jev.

Typy komunikace podle použitého nástroje:

- *Komunikace neverbální* (nonverbální, mimoslovní) je zprostředkována pohyby těla, gesty, mimikou, pohyby očí, kvalitou hlasu, pauzami v řeči, zvuky jako je smích, kosmetikou, oděvy, prostorovou distancí.
- *Kom. verbální* (slovní) je zprostředkována slovy, jazykem.

Typy přímé komunikace (podle charakteru):

- *Komunikace patologická* – Vnitřně rozporný způsob dorozumívání, kde obsah sdělení a podtext či mimoslovní doprovod jsou v nesouladu, zatemňují nebo znemožňují pochopit sdělení. Výsledkem jsou neřešitelné situace a patologické reakce i na straně příjemce.
- *Zdravá komunikace* – Komunikace není ovlivněna negativními vlivy.

Dle sociologického slovníku je **komunikace**: „Proces předávání informací.

³⁵ HARTL, Pavel. *Psychologický slovník*. 1. Praha: Budka, 1993. 297 s. ISBN 80-901549-0-5.

Komunikace znamená nejen přenos informace, ale také výměnu emocionálního obsahu (např. pomocí neverbálních náznaků). Teprve znalost tohoto obsahu umožňuje pochopení vlastního smyslu informace. Prostředky komunikace, jako je písmo a elektronická média, umožňují oddělit komunikaci od bezprostředního mezilidského kontaktu. Nástroje používané při komunikaci pak ovlivňují i podobu společnosti, ve které se komunikace odehrává.“³⁶

5.2 Elektronická komunikace

S elektronickou komunikací čtenáře seznamuje a hezky ji popisuje kniha *Jak komunikovat elektronicky*³⁷, z níž jsem čerpala informace pro tuto kapitolu.

Nástup moderních komunikačních technologií a rozšíření internetu a počítačů člověku zjednodušil komunikaci mezi lidmi, ale také přinesl s sebou problém lidské izolace od společnosti a pokles vzájemné přímé mezilidské komunikace.

Elektronická komunikace je komunikace realizovaná pomocí počítačů, internetu a komunikačních linek. Považujeme ji za složitý fenomén, který má ve vztahu k uživateli pozitivní i negativní stránky. Jaký vliv bude mít elektronická komunikace na život, záleží právě na samotné osobě, jak ji využije k svému prospěchu a jak se případně ubrání před negativními vlivy.

5.2.1 Druhy elektronické komunikace

Podobně jako u jiných typů komunikace, existuje i u elektronické komunikace několik druhů, které se liší ve směru probíhající komunikace a v počtu komunikujících osob. Existuje i spousta druhů komunikačních a technologických prostředků, jež se s rychlým dynamickým vývojem internetu též vyvíjejí a mění.

Nejobecněji se dělí elektronická komunikace na:

- Jednosměrnou komunikaci
- Obousměrnou komunikaci

³⁶ JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. 2. Praha: Portál, 2007. 285 s. ISBN 978-80-7367-269-0.

³⁷ RYBKA, Michal; MALÝ, Ondřej. *Jak komunikovat elektronicky*. 1. Praha: Grada, 2002. 92 s. ISBN 80-247-0208-8.

- Individuální komunikaci
- Hromadnou komunikaci

Jednosměrná komunikace

Jedná se především o sdělovací komunikaci, zasílání sdělení, zpráv od jednoho sdělovacího subjektu neomezenému počtu příjemců. Interaktivnost umožňuje čtenářům odpovídat na ankety, hodnotit články a vyjadřovat své názory, přispívat na diskusní fóra, což je považováno za jednu z hlavních výhod jednosměrné komunikace.

Jednosměrná komunikace je výhodná v případě, že chceme pouze informovat ostatní o své ideji, produktu, službě. Umožňuje dávat pozitiva naší myšlenky do popředí a negativa naopak zakrývat. Informace, které sdělíme okolí a ostatní je uvidí, máme neustále pod kontrolou. Typickým nástrojem pro jednosměrnou komunikaci jsou webové stránky.

Obousměrná komunikace

Komunikace probíhá adresně mezi uživateli, kteří musí být vzájemně propojeni. Pro tuto komunikaci je nutné vzájemné spojení a potvrzení osobních profilů uživatelů. Výměna různých sdělení probíhá v obou směrech - od adresáta k příjemci a zpět. Mezi příklady obousměrné komunikace patří chaty, on-line komunikace na sociální síti Facebook.

Individuální komunikace

Je řazena mezi obousměrnou komunikaci, kdy si informace sdělují lidé adresně mezi sebou. Pro individuální komunikaci jsou k dispozici různé prostředky nevyžadující aktuální internetové připojení (off-line), např. elektronická pošta - e-mail) nebo systémy pro předávání zpráv, které vyžadují aktuální internetové připojení (on-line) pro okamžité sdělení zpráv, např. ICQ, Skype. Individuální komunikace je využita pro sdělení osobního charakteru nebo má působit privátně.

Výhody off-line elektronické komunikace (e-mail, SMS) jsou v tom, že když odesíláme zprávu uživateli, o kterém nevíme, zda je právě přítomen u počítače, tak zpráva bude pozdržena až do okamžiku, než bude uživatel u počítače či bude mít

zapnutý mobilní telefon. K e-mailu mohou být přiloženy i přílohy, soubory, které mohou mít nebezpečný obsah.

Výhody on-line elektronické komunikace jsou v přenosu zpráv druhé osobě u internetu v reálném čase a jeho rychlá reakce na sdělení. Nemusí se jednat pouze o přenos zpráv textových, ale i hlasových či obrazových. Online komunikaci využíváme především pro komunikaci s přáteli, protože zasahuje do soukromí osob.

Hromadná komunikace

Vzájemná komunikace mezi více uživateli, připomíná skupinovou debatu. Účastní se jí velký okruh lidí, kteří jsou si vědomí toho, že jejich vlastní sdělení všichni uvidí a mohou na něj reagovat. Tento typ komunikace je mezi uživateli internetu velmi populární, jelikož existuje spousta debatních skupin, různá diskusní fóra, chaty, seznamky, kde si lidé seznamují, sdílejí vlastní zkušenosti a zveřejňují informace.

5.2.2 On-line komunikace

Díky rozkvětu internetu vznikl i tento typ komunikace, kterou nazýváme on-line komunikace. On-line znamená být připojený k internetu, jinak řečeno v našem případě, že komunikace probíhá nebo se vyskytuje přímo na internetu. V dnešní době se s on-line komunikací setkal téměř každý.

On-line komunikace nám umožňuje minimální časové rozmezí mezi předáním a přijetím informace, zprávy, sdělení mezi uživateli. Při předávání zpráv nemáme možnost sledovat další jejich průběh. Při komunikaci prostřednictvím internetu musíme počítat s určitými riziky a měli bychom být pozorní při posílání zpráv s důležitým obsahem, jako jsou osobní data nebo další soukromé údaje.

5.3 Výhody a nevýhody elektronické komunikace a komunikace na sociálních sítích

Je nutné si uvědomit, že elektronická komunikace společně s komunikací po sociálních sítích s sebou přináší množství výhod i nevýhod. Člověk se nemusí stát otrokem této komunikace, může se svobodně rozhodnout, zda-li ji bude aktivně

využívat, anebo se jí vyhýbat a ignorovat, i když v dnešní době protkané sociálními sítěmi člověk těžko odolá jejich nátlaku a začne je dřív či později využívat. Sám uživatel elektronické komunikace zjistí, jestli má pro něj přínos či nikoli.

5.3.1 Pozitiva a negativa elektronické komunikace v pracovním prostředí³⁸

Co je na elektronické komunikaci pozitivní?

- Virtuální prostředí nám umožňuje pracovat kdekoli a kdykoli a upravit si svoji pracovní dobu, jak nám vyhovuje. Vyřídít elektronickou poštu můžeme díky této komunikaci například v noci, z víkendového pobytu na chatě nebo i z prosluněné pláže známých letovisek.
- Produktivita práce „po internetu“ je vyšší než z kanceláře, jelikož odpadá únava z případného dojíždění a dalších okolních determinantů.
- Umožňuje pracovat i ženám na mateřské dovolené, nemocným či handicapovaným lidem z prostředí domova. I tato výhoda přináší s sebou i nebezpečí „ponorkové nemoci“
- Těžko dostupné informace můžeme vyhledat díky elektronickým systémům. Při čemž si musíme uvědomit, že internet je dynamické a rychle se měnící médium a zdroj informací a že informace přebrané z neoficiálních zdrojů mohou být mylné a zavádějící.

Co je na elektronické komunikaci negativní?

- Práce z prostředí domova si vyžaduje důslednou schopnost sebekontroly, pracovní disciplíny a zodpovědnosti. U lidí, kteří ji nemají, hrozí pocit, že jsou na dovolené a práce nebude odvedena zodpovědně.
- Opakem je workoholismus a závislost na elektronické komunikaci. Lidé doma pracují déle a více než v kanceláři a důsledkem může být i zanedbávání rodiny.
- Kvantita informací na internetu může způsobit ztrátu schopnosti rozlišovat

³⁸ RYBKA, Michal; MALÝ, Ondřej. *Jak komunikovat elektronicky*. 1. Praha: Grada, 2002. 92 s. ISBN 80-247-0208-8.

podstatné a nepodstatné informace.

- Neustálé používání informací z internetu zbavuje člověka samostatně vlastními silami nad problémem uvažovat, přemýšlet a bádát a člověk propadne do virtuálního světa.
- Zvrhnutí osobní komunikace v komunikaci s několika desítkami uživatelů najednou, při které člověk stráví mnoho času a brzdí ho od vlastní práce.

5.3.2 Přednosti a rizika komunikace na sociálních sítích

Komunikace na sociálních sítích má především charakter písemné a verbální komunikace, tak jinak psané nebo mluvené řeči. K napsání této kapitoly jsem studovala z knih David Šmahel- *Psychologie a internet*³⁹ a Josua Meyrowitz – *Všude a nikde - vliv elektronických médií na sociální chování*⁴⁰.

Přednosti komunikace na sociálních sítích:

Rychlost

Příchod internetu společně se sociálními sítěmi přinesl radikální změny ve způsobu šíření informací v lidské společnosti. Dříve přenos sdělení trval několik dní dopisem, v dnešní době díky těmto technologiím se k adresátovi dostane za několik vteřin. Nemusíme čekat, až dotyčnou osobu uvidíme. Prostřednictvím sociálních sítí jim můžeme předat myšlenky hned, jak nás napadne. Komunikace je tudíž daleko rychlejší, jelikož nejsou žádné překážky, které by jí v cestě bránily. Této přednosti využívá i reklama, která je šířena mnohem rychleji než skrze média, tisk.

Globálnost

Díky sociálním sítím existuje propojenost s celým světem, která nabízí komunikaci s kýmkoliv, odkudkoliv, kdekoliv. Tím se rozvíjí schopnost využití znalosti cizích jazyků a navazování nových kontaktů, které uživatelům umožní poznání nové kultury, životního stylu, nebo i nabídky pracovních příležitostí

³⁹ ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2003. 158 s. ISBN 80-7254-360-1.

⁴⁰ MEYROWITZ, Joshua. *Všude a nikde: vliv elektronických médií na sociální chování*. 1. Praha: Karolinum, 2006. 341 s. ISBN 80-246-0905-3.

v cizině. Svoji myšlenkou uživatel může ovlivnit širokou lidskou společnost a i přispět k rozvoji jedince o nové informace.

Dostupnost

Rozvoj moderní počítačové a mobilní technologie s přístupem na internet a virtuální komunikaci dává člověku příležitost komunikovat s okolním světem prakticky odkudkoliv a v libovolném čase. Například uživatel komunikuje na sociální síti z prostředí barů, školy, pláže, kanceláře, letiště atd.

Anonymita

Jak uvádí D. Šmahel ve své knize, anonymita je základní proměnnou, která ovlivňuje chování i cítění lidí v prostředí internetu. Pro dospívající jedince je to základní daností a vlastností, která má vážné dopady na lidské chování (přetváření se za jinou osobu). Účastníci komunikace na sociálních sítích uvádí daleko více informací a často mylných, než by uvedly pod vlastní identitou. Anonymně jednající osoba ztrácí pocit odpovědnosti za své činy a chování, a proto si více dovolí, než kdyby jednala v reálném prostředí.⁴¹

Informovanost

Sociální sítě jsou místem nepřehledného množství informací, kde hned a aktuálně uživatel zjistí novinky nejen o přátelích, ale i o dění ve světě v podobě statusů a zpráv. I tyto informace by se měly brát s jistým nadhledem, jelikož mohou být nepravdivé.

Rizika komunikace na sociálních sítích:

Ochrana osobních údajů

Velkým problémem sociálních sítí je ochrana osobních údajů, kterou samy někdy ani nezaručují. Souhlas se smluvními podmínkami na Facebooku je znepokojivý, jelikož s nimi uživatel souhlasí při registraci. V těchto podmínkách se uživatel vzdává všech práv na své fotografie, kdykoliv mohou být volně použity.

⁴¹ ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2003. Specifika virtuálního světa/Anonymita, s. 27. ISBN 80-7254-360-1.

Facebook má právo ponechat si o svých uživateliích veškeré informace, to i pro zrušení profilu. V podmínkách stojí, že Facebook nezaručuje zákaz přístupu k datům pro neautorizované osoby. Data jsou na sítích registrována, uložena a i při prodeji jsou předány dalšímu majiteli. Data jsou archivována i po jejich vymazání či změně. Mezinárodní sociální sítě spadají pod legislativu země, kde sídlí, a ta se nemusí vždy shodovat s legislativou země, odkud uživatel pochází.⁴²

Anonymita

Je vytváření falešných identit, možnost zveřejňovat fiktivní údaje a vydávání cizích fotek za vlastní. Často jsou zakládány profily s fotkami či údaji nějaké konkrétní osoby (slavné osobnosti), jejichž jménem se uživatel snaží jednat a propagovat. Tento způsob je používán k citovému vydírání, snadnějšímu vylákání peněz, vydávání se za někoho jiného, k narušování mezilidských vztahů, pošpinění něčí pověsti či k dohodnutí nezávazné reálné schůzky. Za touto smyšlenou identitou se většinou schovávají sexuální devianti, slabomyslní jedinci, vrahové, lupiči. V současnosti by měl být člověk obezřetný, s kým se baví a komu poskytuje své odpovědi na kladené otázky, které mohou být velmi zavádějící.

Zneužití informací

Každý uživatel má možnost si upravit svůj profil o spoustu dalších rozšiřujících informací o své osobě. Přílišné sdělení dílčích údajů a fotografií může mít negativní až ohrožující dopady, kterých využijí další uživatelé. Představme si velmi jednoduchou situaci, která může mít fatální důsledky. Uživatel má na svém profilu nahraných spoustu fotografií s rodinou a domem, kde bydlí, a jednoho dne vloží na zeď status, že odjíždí na dovolenou, což dá impuls „lupiči“, že dům bude volný a lehce přístupný k vykradení. S tímto zveřejňování fotografií souvisí i únosy dětí, kterých přibývá. Je velmi důležité zvážit, s kým si chci své informace sdílet a dle toho nastavit zabezpečení svého profilu.

⁴² *CEZ OKNO* [online]. 16.4.2010 [cit. 2011-03-20]. Fakta o Facebooku, která vás možná překvapí. Dostupné z WWW: <<http://www.cez-okno.net/clanok/prislo-mailom/fakta-o-facebooku-ktera-vas-mozna-prekvapi>>.

Ztráta vlastní identity

Díky masovému rozšíření sociálních sítí můžeme pozorovat téměř kohokoliv z celého světa. Moderní komunikační technologie nám dnes umožňují seskupovat lidi podobných zájmů po celém světě, důsledkem toho si uživatelé začínají uvědomovat svoji nahraditelnost, početnost a nejedinečnost. To vede k značným psychickým následkům, jako jsou pocity méněcennosti, deprese nebo problémy s hledáním vlastní identity. Těmito příznaky nejvíce trpí uživatelé v období dospívání, kteří tvoří nejpočetnější skupinu uživatelů. V tomto věku dochází k vytváření vlastní identity a vlivem sociálních sítí je tento proces narušován. Narušení identity může vést až k psychickým poruchám, např. depersonalizace.⁴³

Stalking

Je to častý jev na sociálních sítích a v překladu z anglického jazyka to znamená stopování. Jedná se o dlouhodobé a opakované stopování určité osoby nevyžádanou nechtěnou pozorností. Stalker s úmyslem obtěžuje a pronásleduje oběť, snižuje její kvalitu života a i ohrožuje. Typické znaky stalkera jsou: oběť kontaktovat, např. pomocí dopisů, e-mailů, SMS zpráv, telefonů a vzkazů do profilu. Postupně to přechází do fáze obtěžování, výhružek, urážek a vyvolání strachu u oběti. Osobou stalkera může být prakticky kdokoliv a sociální sítě mu umožňují sledovat veškerou činnost oběti.⁴⁴

Šikana po síti

Moderním hitem se stala šikana po síti - kyberšikana. Může být konána nevědomky, ale většinou je to záměrně s cílem zesměšnit danou osobu pomocí umístění fotografií, videí, lží, vzkazů a různých odkazů na jejich zeď na profil. Doloženo je to článkem, který se k tomuto tématu vztahuje.

Z Týdeníku školství: Z výzkumu Nadace O2 a sdružení Aisis mezi žáky ve věku 8 až 15 let po celé ČR je uvedena kyberšikana v číslech:

⁴³ *CoJeCo - Vaše encyklopedie* [online]. 2000, 2006 [cit. 2011-03-20]. Identita, psychologie, pocit svébytnosti, jedinečnosti a odlišitelnosti individua. Dostupné z WWW: <http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id_desc=37780&title=identita&s_lang=2>.

⁴⁴ *Stalking - nebezpečné pronásledování* [online]. 2011 [cit. 2011-04-10]. Stalking - nebezpečné pronásledování. Dostupné z WWW: <<http://www.trosky.cz/stalking/stalking.htm>>.

- *Za půl roku se stalo obětí šikany každé 10. dítě.*
- *78% agresorů navštěvuje stejnou třídu jako oběť.*
- *68% šikany probíhá přes mobilní telefon (živá SMS, MMS).*
- *30% šikany probíhá přes komunikační weby (chaty, ICQ).*
- *14% šikany se odehrává přes sociální sítě (Facebook, Libimseti).*
- *40% dětí se s tímto problémem svěřilo kamarádovi, 37% si to ale nechá pro sebe.⁴⁵*

Tyto statistiky se budou podle mě měnit, jelikož sociální sítě využívá stále více mladistvých.

Žrout volného času a závislost

Málokterý uživatel si uvědomuje, kolik volného času mu zabírá právě činnost na sociálních sítích. Tuto otázku by si měl položit každý a zamyslet se nad ní, protože si myslím, že to je velice hodnotná otázka, jejíž odpověď může uživatele ochránit před závislostí. Existuje spousta lidí, kteří nedokáží bez sociální sítě existovat a ihned z práce nebo ze školy běží k PC a vyhledávají a kontaktují přátele, protože se to stalo jejich rutinní činností a jsou závislí. Uživatelé nemají čas na koníčky.

Vyjadřovací schopnosti

U člověka komunikujícího na sociálních sítích slábnou vyjadřovací schopnosti, jelikož sdělení je formulováno stručně a heslovitě. I způsob řeči je specifický pro komunikaci na síti, kdy používají různé zkratky (mmt. – moment). Snížená schopnost správně formulovat své myšlenky a zvýšený počet gramatických chyb v psaném projevu nejsou výjimkou, což snižuje úroveň gramotnosti jedince. Dále si musíme uvědomit, že během komunikace skrze sociální sítě se komunikující osoby navzájem nevidí, neslyší a ani necítí a emoce vyjadřují pomocí emotikon ☹. Komunikace tedy probíhá pouze ve verbální rovině pomocí jazyka.

⁴⁵ KALCŮ, David. Šikana po síti. *Týdeník Květy*. 1.4.2010, 2010, 14, s. 12-15.

6. Vlastní uživatelské zkušenosti

6.1 Druhy sítí, u kterých jsem aktivní uživatelem

Aktivně využívám několik typů sociálních sítí a zapojuji se i do různých komunit a diskusních fór, jež jsou třeba typické pro ženy, studenty atd.

Sociální síť, jež navštěvuji a používám nejvíce, je fenomén dnešní doby a nejznámější celosvětová síť Facebook, které ještě konkurují dříve založené komunikační servery ICQ a Skype. K účelu získávání informací o bývalých i současných spolužácích a udržení kontaktu s nimi používám českou sociální síť Spoluzaci.cz. Jako další českou sociální síť, kterou jsem dřív před boomem Facebooku využívala, byla Lide.cz. Postupem času, kdy se prudce rozšiřovaly a vznikaly další nové sítě, jsem se registrovala na Badoo, díky kterému jsem poznala a získala nové kontakty. Twitter, MySpace a jiné sítě jsem okusila jen okrajově, jelikož mě nijak neokouzly.

6.2 Proč je používám

Nejvíce využívám nyní sociální síť Facebook, která mě pomáhá udržovat v neustálém spojení s mými přáteli a nejbližšími a nejlepšími kamarády, když zrovna nemohu být fyzicky s nimi nebo nám není dovolen častý fyzický kontakt z různých důvodů.

Hlavními důvody, proč je používám, je tedy neustálý kontakt s přáteli a komunikace s nimi – on-line komunikace, chat a zprávy. Umožňují mi komunikovat s přáteli každý den i na vzdálenost tisíce kilometrů po celém světě a být touto formou s nimi ve spojení. Využívám je i k informovanosti o dění kolem mě, kde najdu spoustu pozvánek a reklam na různá kulturní klání nebo mě upozorní na narozeniny mých přátel. Aplikace fotogalerie mně dovoluje se podívat na fotografie mých přátel, jejich rodin a sledovat, co třeba ve volném čase dělají (dovolené, výlety), jak rostou jejich děti, jak i oni se sami proměňují, což velice oceňuji právě u kontaktů, které jsou mi vzdálené, a náš vzájemný fyzický kontakt není často možný.

Skype a ICQ využívám již dlouho, kdy mezi prvopočáteční důvody mé

registrace a aktivního používání patřila okamžitá vzájemná bezplatná komunikace se svými přáteli z chatovacího seznamu a možnost posílání různých souborů (fotky, dokumenty, ...). Umožňují nám nejen písemnou komunikaci, ale i přenos sdělení hlasem a vizuální kontakt, díky modernímu příslušenství k počítačům – sluchátka, mikrofon, web kamera. Svými pozitivními stránkami mně osobně umožnily bezplatnou, rychlou a spolehlivou komunikaci s vizuálním kontaktem s mojí rodinou ze studijního zahraničního pobytu v Německu.

Ostatní sítě využívám jen zřídka, ale důvody jejich použití jsou stále stejné. Přihlašovala jsem se na ně, abych o nich získala více informací do této práce.

Všeobecně mohu říci, že díky moderní technologii a sociálním sítím je v současnosti vše jednodušší, reálnější, dostupnější. Týká se to především komunikace, která se velice urychlila a zjednodušila a běžné dopisy ztratily na významu. Ale nesmíme opomenout i obrovská rizika, která s tím souvisejí. S těmito riziky mám zkušenost, protože můj blízký člověk musel být hospitalizován v psychiatrické léčebně Kosmonosy, kvůli absolutnímu propadnutí těmito sociálními sítím (Facebook). Nedokázala již rozlišovat virtuální a reálný svět.

6.3 Pozitiva a negativa pro mě

Používání sociálních sítí netvoří u mě jen seznam pozitivních věcí, ale i řadu negativních přínosů a zkušeností. Všechna pozitiva i negativa vyplývají z vlastní zkušenosti při užívání sociálních sítí.

Pozitiva:

Rychlá, bezplatná komunikace – sdělit komukoliv cokoliv, kdekoliv a kdykoliv

Síť přátel a známých a udržování styku s nimi

Zdroj informací, pozvánek

Navazování nových kontaktů a hledání nových přátel

Negativa:

Ztráta vlastní osobitosti

Ovlivnění okolím

Neosobní komunikace bez emocí a nonverbálních prvků
Nebezpečí zneužití osobních informací
Neustálá kontrola a uvážlivost nad sdíleným obsahem
Závislost na sociálních sítích
Konzument volného času

7. Všeobecné dopady a důsledky používání sociálních sítí

O sociálních sítích slyšíme dnes a denně ve všech médiích v souvislosti s různými situacemi a událostmi. Téma se stalo více a více diskutovaným, jelikož to má bohužel nejen přínosné dopady, ale také fatální, které nenechají ani jednoho člověka klidným a měly by se stát do budoucna hrozbou pro dnešní společnost a iniciovat lidi k adekvátnímu řešení. I když si to většina lidí neuvědomuje, tak nás v současnosti vliv sociálních sítí nevědomky strhává a nabízí nám své využití na každém rohu a všude!

Pozitivní a i negativní dopady sociálních sítí na uživatele doložím řadou článků a příhod, které byly zveřejněny všemi informačními technologiemi široké veřejnosti. Doufám, že tyto informace nejsou společností brány na lehkou váhu a i rodiče svých dětí se nad tím zamyslí, jak by je mohli před vlivem sítí ubránit, či je na ně správně upozornit.

7.1 Pozitivní dopady

Pozitivních článků jsem bohužel moc nenašla, ale jistě je nutný i tento, který by měl dovést čtenáře k zamyšlení a ponaučení.

Článek: Mýty (a realita) digitální generace

„Také si myslíte, že digitální technologie a dnešní děti patří neodmyslitelně dohromady? A že i když je vám přes třicet, školáci vás se svými počítačovými dovednostmi strčí do kapsy? Jak je na tom vlastně generace dospívajících?“

Tapscott se jako jeden z prvních proslavil rozvedením myšlenky, že v rodině jsou tradiční mocenské vztahy narušeny tím, že jsou to právě děti, kdo učí rodiče orientovat se v digitálním prostředí, a nikoli naopak (jako tomu bylo např. s televizí,

automobilem, apod.). Podle něj „poprvé v historii děti předběhly své rodiče v znalostech, přehledu a zacházení s technologickou novinkou, která je pro společnost klíčová. A právě prostřednictvím užívání těchto digitálních technologií si N-generace rozvine kulturu, která zasáhne celou společnost. Již teď se tyto děti učí, hrají si, komunikují, pracují a navazují kontakty zcela jiným způsobem než jejich rodiče. Jsou silou zásadní společenské přeměny.“ Podle Tapscotta musí rodiče, učitelé, marketéři, novináři a politici začít měnit svůj přístup k nastupující generaci, aby v nových podmínkách obstáli a získali její pozornost a kupní sílu (touto generací Tapscott myslí ty, kdo se narodili mezi roky 1977 a 1997).⁴⁶

7.2 Negativní dopady

O negativních dopadech slyšíme a jsme informováni téměř denně ze sdělovacích informačních médií. Často jsou jejich závěrem fatální důsledky, které by měly být výstrahou pro další dění a vybízet k obezřetnosti a zamyšlení nad užíváním sociálních sítí. Vybrala jsem jen pár článků, protože jich existuje mnoho. Doporučuji si vyhledat a přečíst i další články, které jsou také velmi zajímavé.

Článek: Fakta o Facebooku, která vás možná překvapí

(Citace zdroje: <http://www.facebook.com/group.php?gid=144069695573>)

„Věděli jste...

Že Facebook byl spuštěn v únoru 2004 odpadlíkem z Harvardu Markem Zuckerbergem (tehdy 19ti letým). Do konce měsíce byla více jak polovina studentů registrována.

Že Facebook je služba s nízkým zabezpečením. Neměli byste tedy používat k přístupu stejné heslo jako například k emailu, on-line bankovníctví...

Že si Facebook rezervuje všechny práva k registraci a ponechání všech druhů osobních informací a Facebook aktivit – dokonce po zrušení profilu.

Že Facebook nezaručuje, že vámi nahraná data nebudou přístupná neautorizovaným osobám.

⁴⁶ LUPAČ, Petr. *Lupa.cz* [online]. 25.3.2011 [cit. 2011-04-01]. Mýty (a realita) digitální generace. Dostupné z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/myty-a-realita-digitalni-generace/>>. ISSN 1213-0702.

Že Facebook je informován o vašich aktivitách na více jak 40ti velkých internetových stránkách, které s Facebookem uzavřely partnerství.

Že majitel Facebooku Mark Zuckerberg odmítnul nabídky až v hodnotě 975 milionů dolarů na prodej Facebooku. Pokud by k prodeji došlo, veškerá soukromá data budou předána novému majiteli – i pokud jste smazali profil! Znamená to, že nemáte absolutně žádnou kontrolu nad tím, u koho skončí vaše data.

Že Mark Zuckerberg, zakladatel a majitel cca 30ti procent Facebooku je nejmladším miliardářem na světě (cca 1,5 miliardy dolarů). Jak je to možné? V kyberprostoru jsou informace tvrdá měna – na Facebooku dochází k ukládání osobních dat.

Už jste někdy uvažovali, jak je možné, že reklamy na Facebooku často odpovídají vašim potřebám? Inteligentní systém analyzuje vaše kyberprostorové chování na osobní úrovni a to tak, aby došlo k co nejlepšímu využití osobních dat.

Že po tvrdé veřejné diskusi přiznal Mark Zuckerberg (vlastník), že Facebook získává osobní informace z jiných stránek bez povolení uživatelem. (dokonce po deaktivaci Facebook účtu.

Že pokud si změňte jméno, email, adresu nebo podobně, budou vaše stará data stále k nalezení pomocí funkce Hledej přítele.

Že uvedení čísla na mobil ve vašem profilu zvyšuje nebezpečí spamu.

Že normální právní systém má často malý efekt v kyberprostoru. To znamená, že kdyby například někdo proti vám odstartoval na Facebooku kampaň tvrdící, že jste pedofil, drogový dealer atp., běžné civilní právo neochrání vaši pověst.

Že velké množství Facebookových profilů jsou profesionální falzifikáty. Dvakrát zvažte, jestli přijmete žádost od přátelství od neznámé osoby.

Že profily lidí lidí s podivně znějícími jmény (jako třeba „Lesboe“, „Vetřelec“ – Allien- atp). mohou být z Facebooku smazány bez dalšího vysvětlení – i když tato jména v místním jazyce nic neznamenaají.

Že účty na Facebooku s více než 4000 kontakty jsou často smazány bez dalšího vysvětlení. Tato možnost není uvedena v Podmínkách užívání (Terms of Agreement).

Že psychologové zavedli novou diagnózu: FAD (Facebook Addiction Disorder) – závislost na Facebooku, jako nový druh závislostní poruchy.

Že tím, že „přidáte Uživatelský obsah na kteroukoliv část Stránky, automaticky zaručujete – a vy tímto také stvrzujete, že máte právo zaručit – Společnosti

neodvolatelnou, trvalou, bezvýhradnou, přenosnou, plně hrazenou licenci (s právem sublicencovat) k užívání, kopírování, veřejnému zobrazování, veřejné prezentaci, přeformátování, překládání, krácení (částečnému nebo úplnému) a distribuci takového Uživatelského obsahu k jakémukoliv účelu, komerčnímu, reklamnímu, nebo jinému. (Facebook pravidla o užívání). Tato informace se v českých Pravidlech (ke 22.2.2009) nezveřejňuje, je zde pouze anglicky, a v případě uplatňování takového požadavku se takto nedostatečná licence patrně v rozporu s českým právním řádem.

V praxi toto znamená, že jakákoliv vaše písnička, fotografie, báseň nebo jakákoliv jiná věc se okamžikem vložení stává majetkem Facebooku, který má právo ji jakkoliv využít, k reklamě nebo čemukoliv jinému. Pokud jste například umělcem pracujícím pod Ochranným svazem autorským (OSA), přidáním vašeho díla na Facebook porušujete dohodu a autorské poplatky za přehrávání budete svazu platit vy.

Navíc (citováno z českých Pravidel užívání): Jste sami zodpovědní za vaše náklady a výdaje k vytvoření záložních kopií a výměnu jakéhokoliv Uživatelského obsahu, který zobrazíte nebo uložíte na Stránce nebo poskytnete Společnosti.“⁴⁷

Článek: Významným bacilonosičem se stává Facebook

*„Facebook se stává univerzálně zneužitelnou sítí. Útočníci nemusí zneužívat Facebook pro dolování informací o účtech nebo filtrování všech veřejně dostupných údajů, příspěvků či fotek, minimálně stejně efektivně jim poslouží jako další komunikační kanál k milionům nic netušících, na první pohled anonymních obětí. Může se tak zařadit po bok e-mailu nebo instant messagingu, chytře naprogramovaný robot dokáže vykrást seznam kontaktů a pod hlavičkou známého uživatele je oslovit. Pak již platí dobře známé **základní pravidlo: použít zdravý rozum, nedůvěřovat krkolomně napsaným zprávám a nenásledovat zahrnuté odkazy. Podezřelých příloh a pochybných odkazů by si uživatelé neměli všimát a neměli by je otevírat. Varovat by měla především špatná čeština takových zpráv.**“⁴⁸*

⁴⁷ CEZ OKNO [online]. 16.4.2010 [cit. 2011-03-20]. Fakta o Facebooku, která vás možná překvapí . Dostupné z WWW: <<http://www.cez-okno.net/clanok/prislo-mailom/fakta-o-facebooku-ktera-vas-mozna-prekvapi>>.

⁴⁸ ČEPSKÝ, Pavel. Lupa.cz [online]. 1.3.2011 [cit. 2011-04-01]. Významným bacilonosičem se stává Facebook . Dostupné z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/vyznamnym-bacilonosicem-se-stava-facebook/>>.

Článek: Šikana po síti

Šikana po síti je nový způsob týrání, který může skončit i smrtí. Případy z českých škol potvrzují, že zesměšnění spolužáka nebo dokonce učitele na webu je žhavý problém.

Mrazivé dohry virtuální šikany:

- *Britská policie vyšetřuje smrt 13leté šolačky Poppy Bracey, která se oběsila v souvislosti s Facebookem: spolužačky si ji tam dobíraly a zesměšňovaly ji. Byla prý hezká, ony jí záviděly, a tak se do ní pustily. (Manchester březen 2010)*
- *24letá Britka Emma Jonesová nachází na Facebooku své intimní fotografie, které tam vystavil její přítel. Deník the Sun informuje, že ji spolubydlící našla mrtvou: dívka spáchala sebevraždu (vypila leptavý čisticí prostředek). (hlavní město Spojených arabských emirátů Abú Zabí únor 2010)*
- *Devátáci školy v Železném Brodě vyprovokovali učitele k facce, při té příležitosti ho natočili nahrávku umístili na server s videi Pedagog přišel o práci a po čase spáchal sebevraždu. (2008)*
- *V Posku spáchala sebevraždu dívka poté, co ji pět spolužáků natáčelo na mobilní telefon: předváděli, že ji znásilňují, a nahrávku poté zveřejnili na internetu. (2006)⁴⁹*

Článek: Facebook se stává prostorem pro šikanu. Děti se napadají po síti

Šikana mezi dětmi má další podobu. Přibývá útoků prostřednictvím internetu, konkrétně sociálních sítí jako Facebook. Čtrnáctiletý žák jedné pražské základní školy se psychicky zhroutil, když zjistil, že spolužáci mu na Facebooku udělali stránku, kde napadali hlavně jeho nadváhu. Jsem tlustoch, šprt a maminčin mazánek, napsali na "jeho" profil.⁵⁰

⁴⁹ KALCŮ, David. Šikana po síti. *Týdeník Květy*. 1.4.2010, 2010, 14, s. 12-15.

⁵⁰ WALLEROVÁ, Radka. *IDNES.cz* [online]. 4.12.2009 [cit. 2011-04-09]. Facebook se stává prostorem pro šikanu. Děti se napadají po síti. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?c=A091203_210840_media_vel>.

8. Závěr

Cíl mé bakalářské práce byl seznámit čtenáře s pojmem sociální síť a popsat principy fungování, předností a rizik komunikace na internetu, který byl splněn uvedením čtenáře do problematiky komunikace v současné době. K naplnění cíle bylo využito odborné literatury, která není tolik k tomuto aktuálnímu tématu dostupná. Dále je čerpáno z internetových zdrojů, kde se nachází spousta cenných informací.

Dalším bodem bylo prozkoumat a porovnat nejvýznamnější světové i české internetové sociální sítě a vysvětlit jejich fungování. U těchto sociálních sítí jsou následně popsány přínosy pro uživatele a širokou společnost, ale zároveň i jejich stinné stránky. V práci jsem vytvořila přehled druhů komunikace na těchto sítích - z pozitivní i negativní stránky. Sociální sítě přinášejí spoustu kladných vlastností, protože za tím cílem byly vytvořeny, ale jsou nám známy bohužel i tragické důsledky, které jsou doloženy různými články a vlastními uživatelskými zkušenostmi. Tyto tragické události by měly společnost varovat a přimět k zamyšlení, jak proti nim bojovat a snížit jejich četnost. Negativních dopadů neustále přibývá, jelikož rodičům tento fenomén téměř nic neříká, nedokáží svým dětem sdělit četná rizika při používání sociálních sítí a nenaučí je s nimi pracovat. Tato problematika se týká i profese učitelů, kteří mnohdy ani nevědí, co takový Facebook obnáší.

Téma sociální sítě na internetu je velmi nestálé a dynamicky se mění, jelikož se mění i počet sociálních sítí, jejich uživatelů, funkcí. Jejich správci se snaží plnit požadavky uživatelů, aby jim usnadnily komunikaci a sociální sítě se staly neodmyslitelnou součástí jejich života. Práce by měla dovést čtenáře k zamyšlení o proměně komunikaci v současné době.

9. Seznam literatury

BOYD, D. M., ELLISON, N. B. Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication* 13, 2007. [cit. 2011-02-09]. Dostupné z WWW: <<http://jcmc.indiana.edu/vol13/issue1/boyd.ellison.html>>.

CEZ OKNO [online]. 16.4.2010 [cit. 2011-03-20]. Fakta o Facebooku, která vás možná překvapí. Dostupné z WWW: <<http://www.cez-okno.net/clanok/prislo-mailom/fakta-o-facebooku-ktera-vas-mozna-prekvapi>>.

CoJeCo - Vaše encyklopedie [online]. 2000, 2006 [cit. 2011-03-20]. Identita, psychologie, pocit svébytnosti, jedinečnosti a odlišitelnosti individua. Dostupné z WWW: <http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id_desc=37780&title=identita&s_lang=2>.

ČEPEŠKÝ, Pavel. *Lupa.cz* [online]. 1.3.2011 [cit. 2011-04-01]. Významným bacilonosičem se stává Facebook . Dostupné z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/vyznamnym-bacilonosicem-se-stava-facebook/>>.

DĚDIČEK, Dominik. 333 tipů a triků pro Facebook. 1. Brno : Computer Press, 2010. 240 s. ISBN 978-80-251-2963-0.

DOBEŠ, Pavel. Softwarový magazín [online]. 6.3.2008 [cit. 2011-03-11]. Flickr.com. Dostupné z WWW: <<http://www.swmag.cz/207/flickr-com/>>.

Facebook-Statistika [online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. [Http://www.facebook.com/press/info.php?statistics#!/press/info.php?statistics](http://www.facebook.com/press/info.php?statistics#!/press/info.php?statistics). Dostupné z WWW: <www.facebook.com>.

FIALOVÁ, Kateřina, et al. Jak na informační a komunikační technologie?. Praha: Síť MC v ČR : Gender Studies, 2006. 72 s.

HARTL, Pavel. Psychologický slovník. 1. Praha: Budka, 1993. 297 s. ISBN 80-901549-0-5.

HANDL, Jan. Lupa.cz [online]. 31.3.2009 [cit. 2011-04-10]. Sociální sítě, to není jenom Facebook . Dostupné z WWW:

<<http://www.lupa.cz/clanky/socialni-site-to-neni-jenom-facebook/>>.

HANDL, Jan. Lupa.cz [online]. 30.7.2009 [cit. 2011-03-10]. LinkedIn pro začátečníky. Dostupné z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/linkedin-pro-zacatecniky/>>.

HLAS, Daniel. Softwarový magazín [online]. 2009 [cit. 2011-02-20]. Myspace - alternativa facebooku . Dostupné z WWW:

<<http://www.swmag.cz/563/myspace-alternativa-facebooku/>>.

JANDOUREK, Jan. Sociologický slovník. 2. Praha: Portál, 2007. 285 s. ISBN 978-80-7367-269-0.

KALCŮ, David. Šikana po síti. *Týdeník Květy*. 1.4.2010, 2010, 14, s. 12-15.

KULHÁNKOVÁ, Hana; ČAMEK, Jakub. Fenomén facebook. 1. Kladno: BigOak, 2010. 128 s. ISBN 978-80-904764-0-0.

Libimseti.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-18]. Libimseti. Dostupné z WWW: <<http://www.libimseti.info/>>.

LUPAČ, Petr. Lupa.cz [online]. 25.3.2011 [cit. 2011-04-01]. Mýty (a realita) digitální generace. Dostupné z WWW:

<<http://www.lupa.cz/clanky/myty-a-realita-digitalni-generace/>>. ISSN 1213-0702.

MEYROWITZ, Joshua. Všude a nikde: vliv elektronických médií na sociální chování. 1. Praha: Karolinum, 2006. 341 s. ISBN 80-246-0905-3.

MUSIL, Josef. Elektronická média v informační společnosti. 1. Praha: Votobia, 2003. 261 s. ISBN 80-7220-157-3.

NAUMANN, Frank. Umění sympatie: sebevědomá cesta k získání všeobecné obliby. 1. Praha: Portál, 2010. 223 s. ISBN 978-80-7367-653-7.

PC Magazine [online]. 2011 [cit. 2011-02-09]. Social networking site Definition from PC Magazine Encyclopedia. Dostupné z WWW:

<http://www.pcmag.com/encyclopedia_term/0,2542,t=social+networking+site&i=55316,00.asp>.

PEVNÝ, Jindřich. Softwarový magazín [online]. 2009 [cit. 2011-02-20]. Twitter - 1. díl - Základy . Dostupné z WWW: <<http://www.swmag.cz/511/twitter-1-dil-zaklady/>>.

PLATKO, Ondřej. Owebu.cz , webhosting , domény, hosting [online]. 20.8.2009 [cit. 2011-04-10]. Sociální síť 12.díl, MySpace - problematické aspekty. Dostupné z WWW: <<http://owebu.bloger.cz/Internet/Socialni-site-12-dil-MySpace-problematicke-aspekty>>.

PUŽMANOVÁ, Rita. Moderní komunikační sítě od A do Z. 1. Praha: Computer Press, c1998. 446 s. ISBN 80-7226-098-7.

RYBKKA, Michal; MALÝ, Ondřej. Jak komunikovat elektronicky. 1. Praha: Grada, 2002. 92 s. ISBN 80-247-0208-8.

SCHONFELD, Erick. Www.techcrunch.com [online]. 26.11.2007 [cit. 2011-02-03]. Classmates IPO Tries to Cash In On Social Networking Craze. Dostupné z WWW: <<http://techcrunch.com/2007/11/26/classmates-ipo-tries-to-cash-in-on-social-networking-craze/>>.

Stalking - nebezpečné pronásledování [online]. 2011 [cit. 2011-04-10]. Stalking - nebezpečné pronásledování. Dostupné z WWW: <<http://www.trosky.cz/stalking/stalking.htm>>.

ŠMAHEL, David. Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi. Praha: Triton, 2003. 158 s. ISBN 80-7254-360-1.

Twitter [online]. 2011 [cit. 2011-02-04]. About Twitter. Dostupné z WWW: <<http://twitter.com/about#about>>.

WALLEROVÁ, Radka. *IDNES.cz* [online]. 4.12.2009 [cit. 2011-04-09]. Facebook se stává prostorem pro šikanu. Děti se napadají po síti. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?c=A091203_210840_media_vel>.

Wikipedia: the free encyclopedia [online]. [cit. 2011-02-03]. List of social networking websites. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_social_networking_websites>.

Wikipedia, the free encyclopedia [online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. Social networking service. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Social_network_service>.

Wikipedia, the free encyclopedia [online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. The WELL. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/The_WELL>.

Www.badoo.com : Meet New People on Badoo, Make Friends, Chat, Flirt [online]. 2011 [cit. 2011-03-10]. Dostupné z WWW: <<http://badoo.com/>>.

Www.seznam.cz [online]. c1996-2011 [cit. 2011-03-15]. Historie firmy Seznam. Dostupné z WWW: <<http://firma.seznam.cz/cz/o-firme/historie-firmy/>>.

Www.spoluzaci.cz [online]. c1996-2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.spoluzaci.cz/>>.

Www.well.com [online]. 4.9.2011 [cit. 2011-02-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.well.com/>>.